Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piata mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscrip e nu se retrimi ŭ!
Birourile de anunciuri,
Braşovŭ, piata mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannberg; în Budapesta: A. V Goldberger, Auton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. si 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă si învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" iese în fie-care dĭ
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piata mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 52.—Anulŭ LII. Braşovŭ, Duminecă 5 (17) Martie 1889.

Braşovŭ, 4 Martie v.

Lupta înfocată ce s'a încinsŭ în dieta ungurésca între opositia şi partida guvernului asupra proiectului legii militare, a datŭ nascere unui schimbŭ de vorbe, care cuprinde prea multă învĕţătură pentru noi, decâtŭ ca sĕ-lŭ putemŭ trece cu vederea.

Deputaţii ungurĭ opositionalĭ susţinŭ morţişŭ, că ei representéză adĭ voinţa naţiei maghiare, deşi suntŭ în minoritate. Unulŭ din vorbitorii kossuthiştĭ, Carolŭ Eötvös, a voitŭ sĕ dovedéscă acésta în şedinţa de adĭ sĕptĕmână a dietei. Atuncĭ unŭ colegŭ alŭ lui, Coloman Thaly, l'a întreruptŭ şi întorcêndu-se către deputaţii guvernamentalĭ strigà în gura mare: *„Aşa e, pe voi v'au trimisŭ aicĭ Slovacii şi Românii, noi însĕ amŭ fostŭ trimişĭ de Ungurĭ!"*

Cuvintele aceste au produsŭ mare mişcare între deputaţii guvernului, carĭ au sĕmţitŭ lovitura ce li s'a datŭ, dicêndu-li-se cu alte cuvinte, că ei, deşi suntŭ în numĕrŭ aprópe îndoitŭ în dietă, nu cumpĕnescŭ atâta ca deputaţii opositiei, carĭ se fălescŭ a fi aleşĭ numai de Ungurĭ.

Au trebuitŭ sĕ sĕmţă ómenii lui Tisza cu atâtŭ mai amarŭ palma, ce le-a dat'o deputatulŭ Thaly, cu câtŭ se scieau cu musca pe căciulă, ca unii carĭ se întrecŭ cu Kossuthiştii când e vorba de a defăima pe Nemaghiarĭ, privindu-i ca pe nişce duşmanĭ ai statului, şi acum trebue sĕ-şĭ audă dela ortacii lorŭ şoviniştĭ din stânga, că décă figuréză adĭ ca legiuitorĭ în dietă au sĕ-o mulţămescă numai voturilorŭ ce şi le-au adunatŭ cu ajutorulŭ solgăbirĕilorŭ şi alŭ gendarmilorŭ de pe la alegĕtorii din sînulŭ diferitelorŭ naţionalităţĭ nemaghiare.

Incercarea, ce a făcut'o preşedintele dietei de a respinge imputarea deputatului Thaly, dicêndŭ că nu se póte face deosebire între Slovacĭ, Românĭ şi Ungurĭ, căcĭ toţĭ suntŭ cetăţenĭ ai Ungariei n'a reuşitŭ, deórece Thaly i-a rĕspunsŭ: *„Naţionalităţĭ esistă. Numai de n'ar mai esista!"*

Eată dér cum se lapĕdă şi unii şi alţii de naţionalităţile nemaghiare, de frică ca nu cumva sĕ trécă de rĕi patrioţĭ înaintea publicului maghiarŭ dusŭ în rătăcire de foile ungurescĭ şi de agitatorii şoviniştĭ.

Se lapĕdă dér guvernamentalii de Slovacĭ şi de Românĭ, cu a cărorŭ voturĭ, stórse prin forţă şi abusŭ la alegerĭ, au reuşitŭ în multe cercurĭ, se lapĕdă susţiindŭ, că nu esistă deosebire de naţionalitate în Ungaria.

Se lapĕdă şi opositionalii de naţionalităţile nemaghiare, fălindu-se că au fostŭ aleşĭ numai de Ungurĭ. Şi când declară cu dispreţŭ pe Nemaghiarĭ ca pe nisce cetăţenĭ, dela carĭ a primì votŭ este ruşine pentru Ungurĭ, le dorescŭ pe faţă peirea, esclamândŭ: Numai de n'ar mai esista naţionalităţile!

Pe timpulŭ când se făceau alegerile pentru dieta ungurésca, de multe orĭ ne diceau unii şi alţii, că prea aspru judecămŭ pe acei preoţĭ şi învĕţătorĭ ai noştri, carĭ fiă din frica ameninţărilorŭ, fiă de slăbiciune séu pentru nisce arginţĭ ai lui Iuda, au călcatŭ peste hotărîrea, ce au luat'o Românii în adunarea lorŭ generală electorală dela Sibiiu şi s'au dejositŭ a fi uneltele guvernului la alegere.

Cei ce ne vorbeau astfeliu voindŭ sĕ escuze încâtva faptele acelorŭ rĕtăciţĭ cu împrejurările grele politice în care trăimŭ, făceau ca şi acei părinţĭ rĕi, carĭ décă descoperŭ vre-o scădere a copiilorŭ lorŭ, caută sĕ se mângăie, cu aceea, că suntŭ încă copii şi nu sciu ce facŭ.

Acestorŭ ómenĭ cu creerii moi, cu judecată slabă şi fără de nicĭ o prevedere, le înfăţişămŭ adĭ trista icónă, ce ne-au zugrăvit'o schimbulŭ de vorbe din dieta ungurésca când şi unii şi alţii s'au lăpĕdatŭ de naţionalităţile nemaghiare ca de ucigă-lŭ tóca. Le-o înfăţişămŭ ca sĕ-şĭ védă într'ênsa ruşinea lorŭ şi a acelora, pe carĭ voiau ei sĕ-i escuze.

Fiă-le acésta spre învĕţătură tuturorŭ, ca sĕ scie, că cei carĭ ţinŭ cu tăriă sufletéscă la naţia lorŭ şi apĕră din tóte puterile onórea şi drepturile ei suntŭ cinstiţĭ şi stimaţĭ chiar şi de duşmanĭ; ér uneltele órbe nu s'alegŭ decâtŭ cu ruşine şi ocară.

Revista politică.

Din năuntru. Desbaterile din camera deputaţilorŭ din Pesta asupra legii militare nu mai iau sfĕrşitŭ. Marţa trecută mai erau notaţĭ sĕ vorbéscă încă vr'o 50 de deputaţĭ, prin urmare totŭ e probabilŭ, că desbaterile se vorŭ continua şi în luna Aprilie. Desbaterile şi în sĕptĕmâna acésta au fostŭ destulŭ de furtunóse, larmă destulă, acusărĭ nesfĕrşite şi de o parte şi de alta. Contele Karoly l'a tratatŭ pe ministru-preşedinte Tisza ca pe unŭ acusatŭ adusŭ înaintea judecătorilorŭ. Insemnatŭ e din desbaterile acestea, că deputatul Eötvös a spus'o pe faţă, că la 1866, când Austria a avutŭ bătaiă cu Prusienii, soldaţii ungurĭ au aruncatŭ armele dinaintea inimicului şi au fugitŭ orĭ au trecutŭ la inimicŭ. Unulŭ dintre deputaţĭ a strigatŭ, că totŭ aşa au sĕ facă soldaţii ungurĭ şi în viitorŭ. Vedĭ bine, că acésta nu le-a plăcutŭ voinicoşilorŭ şoviniştĭ, carĭ se totŭ laudă cu patriotismulŭ, lealitatea şi vitejia lorŭ. Au căutatŭ sĕ se scuse cu aceea, că între prisonerĭ la Prusienĭ n'au fostŭ numai Ungurĭ, ci şi soldaţĭ de alte naţionalităţĭ. Vorba e însĕ, că alta este a fi prinsŭ de duşmanŭ după ce te-ai bătutŭ până ţĭ-a slăbitŭ puterile şi te-a rĕsbitŭ duşmanulŭ cu mulţimea, şi alta este a fi prinsŭ după ce ţĭ-ai aruncatŭ arma, ca sĕ nu te baţĭ. Destulŭ că desbaterile se lungescŭ mereu, cerêndŭ opositia sĕ nu servéscă voluntarii căduţĭ la esamenŭ doi anĭ şi sĕ se pună'n lege, că esamenulŭ îlŭ potŭ depune în limba ungurésca. Cei din partea guvernului rĕspundŭ opositiei, că stabilirea limbei armatei, care trebue sĕ se observe şi la esamene, e unŭ dreptŭ alŭ Maiestăţii Sale, adecă Monarchulŭ are sĕ hotărască, care sĕ fiă limba armatei. Afară de asta au mai spusŭ opositiei deputaţii guvernamentalĭ, când li-s'a făcutŭ imputare cu germanisarea, că cultura ungurésca mai are încă nevoiă de influinţa culturilorŭ streine, şi decĭ şi de influinţa culturei germane, prin urmare Ungurii au nevoiă de limba germană. Étă aşadér şi pentru noi unŭ argumentŭ, că dreptate avemŭ cândŭ dicemŭ, că cultura ungurésca, care şi ea are nevoiă de alte culturĭ, mai multŭ ne strică, decâtŭ ne ajută, ca orĭ-ce lucru neisprăvitŭ. Sĕ caute decĭ a învĕţa tinerii noştri limbile acelorŭ popóre, a cărorŭ cultură e în adevĕrŭ unŭ isvorŭ nesecabilŭ pentru a ne cultiva şi a ne completa şi noi Românii cultura nóstră.

Foile ungurescĭ s'au sburlitŭ urîtŭ, că noi, cei dela „Gazeta Transilvaniei", le-am spusŭ Românilorŭ că, décă Ungurii cerŭ sĕ li-se facă favorulŭ de a depune esamenulŭ de oficerŭ în limba ungurésca, atuncĭ sĕ pretindemŭ şi noi sĕ ni-se facă aceleaşĭ favorurĭ. — Şi amŭ cerutŭ acésta în puterea egalei îndreptăţirĭ a limbilorŭ ce se vorbescŭ în ţéră şi chiar şi pe temeiulŭ articulului de lege I din 1807, ce l'a citatŭ contele Apponyi în favórea limbei ungurescĭ. Una din foile carĭ s'au sburlitŭ pentru drépta nóstră cerere „Pester Lloyd", făcêndŭ órecum imputare contelui Apponyi, că a scosŭ legea de mai susŭ la ivélă, atinge vechea córdă a irredentismului. Apoi décă irredentismŭ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Vecinătatea periculósă.

Comedia într'unŭ actŭ după nemţesce.

de

TROCARU.

Persónele:

Petecescu, croitorŭ.
Săftica, epitropisita lui.
Zamfira, modistă.
Goleanu, tînĕrŭ negustorŭ bogatŭ.
Ioniţă, servitorulŭ lui.

Scena e împărţită în douĕ părţĭ după lungime, ceea ce în teatre de casă se póte uşorŭ face printr'unŭ paravanŭ. Partea din drépta e odaia lui Goleanu, în casa Zamfirei; partea din stânga e odaia lui Petecescu, în casa sa propriă. Odaia lui Goleanu are douĕ uşĭ, a lui Petecescu numai una. Pe păretele despărţitorŭ din mijlocŭ, în partea lui Goleanu atêrnă unŭ tablou mare, în partea lui Petecescu atêrnă hainele Săfticei acoperite cu o perdea.

SCENA ÂNTÊIA.

Petecescu. Săftica. Goleanu.

(Goleanu şéde în odaia sa lângă tablou şi cetesce; se observă că îi suntŭ gândurile împrăştiate şi adeseorĭ dă semne de nerăbdare. Petecescu în odaia sa cóse la masă şi adeseorĭ se uită chiorîşŭ la Săftica, de care e îndrăgostitŭ şi care şéde în faţa lui lângă păretele despărţitorŭ, unde îi suntŭ atêrnate hainele, lucrândŭ cu undrelele la ciorapŭ.)

Petecescu. Puişorulŭ meu nicĭ nu se uită la mine?

Săftica (făţărindŭ nevinovăţiă şi naivitate.) Ah, iubite domnule epitropŭ, décă mĕ uitŭ desŭ la d-ta, îmĭ scapă ochiurile de pe undrele.

Petecescu. Lasă-le în plata Domnului sĕ caşă, nu-i nimicŭ cu asta.

Săftica. Ba da, numai decâtŭ s'ar vorbi, că vréu sĕ mĕ măritŭ, şi nu sciu sĕ facŭ nicĭ măcar unŭ ciorapŭ.

Petecescu. Ha, ha, ha! Şi vrei sĕ te măriţĭ, bonbonelule?

Săftica (privindŭ spre părete şi oftândŭ). Ah, da!

Petecescu. Câtŭ e de nevinovată! Ên uitaţi-vĕ cum îşĭ întórce de ruşine capulŭ către părete.

Goleanu (cu nerăbdare.) N'are de gândŭ afurisitulŭ de croitorŭ sĕ plece de-acasă?

Petecescu. Ce te totŭ uiţĭ chiorîşŭ în partea cealaltă? Dóră nu şéde acolo ginerele?!

Săftica. Simţŭ bine, câtŭ de aprópe este elŭ de mine.

Petecescu. O simţĭ asta, scumpa inimei mele? Ei bine, aibĭ încă puţintică răbdare, până la Rusalii, mai multŭ nu te voiu lăsa sĕ te usucĭ.

Săftica (se ridică şi face unŭ complimentŭ.) Iţĭ fórte mulţămescŭ. (Se aşédă érăşĭ.)

Petecescu (în parte). Câtŭ e de bună! îmĭ şi mulţămesce. Am sĕ ducŭ cu ea o căsniciă, ca îngerii în cerŭ. Mulţămită Domnului, e potrivitŭ de próstă, sciu că n'are sĕ mĕ înşele.

Goleanu. Póte că totŭ a eşitŭ blăstĕmatulŭ de acasă. (Bate încetŭ în părete).

Săftica (tresare şi se uită pe furişŭ la Petecescu, ca sĕ védă, décă nu cumva a auditŭ şi elŭ.)

Petecescu. Mi se pare că —

Săftica (tăindu'i repede vorba.) Mâne e Duminecă, am sĕ îmbracŭ scurteica ce mĭ-ai dăruit'o la Crăciunŭ.

Petecescu. Aşa sĕ facĭ, puiculiţa mea. Vrei sĕ mergĭ la biserică, nu'i aşa?

Săftica. Vedĭ-bine. Celŭ ce are o haină nouă şi vrea sĕ şĭ-o arate, sĕ nu negligeze a merge la biserică.

Petecescu. O! haine nouĕ n'au sĕ'i lipséscă Săfticii mele. Sunt celŭ dintâiu croitorŭ de dame în oraşŭ; la mine nu se lucréză nicĭ măcar unŭ capotŭ, din care sĕ nu caşă sub masă unŭ petecelŭ de celŭ puţinŭ cincĭ până în şése coţĭ.

Goleanu. Mĕ ia dracu de nerăbdare! (Bate în părete mai tare).

Petecescu. Ce naiba —

Săftica (tăindu'i repede vorba.) Domnule epitropŭ, sĕ cocŭ érăşĭ mere de pădure? Erĭ séră ţĭ-au plăcutŭ atâtŭ de multŭ!

Petecescu. Da, sĕ cocĭ, mieluşeaua mea. Dér aşŭ vrea sĕ sciu, ce totŭ are neghiobulŭ ăla dela modista sĕ bată în totŭ momentulŭ în părete?

Săftica. Va fi bătândŭ vr'unŭ cuiu.

Petecescu. Sĕ facă bine sĕ mĕ slăbéscă. Din nenorocire păretele e destulŭ de subţire. Când şĭ-a ziditŭ cocóna Zamfira casa, am purtatŭ procesŭ cu ea unŭ anŭ întregŭ, fiindŭ că şĭ-a făcutŭ urechia tócă şi n'a vrutŭ sĕ facă zidŭ în partea asta. Din nenorocire procesulŭ l'am pĕrdutŭ, dér i-s'a interdisŭ espresŭ, sĕ nu cumva sĕ pricinuiéscă zidului meu vre-o stricăciune orĭ sĕ-lŭ vateme.

Goleanu. De altmintrelea, pungaşulŭ

e, că ceremŭ ca și tinerilorŭ românĭ sĕ le fiă iertatŭ a se folosi în armată de limba lorŭ maternă, pe lângă limba de serviciu germană, ér nu numai tinerilorŭ unguri, atuncĭ irredentismŭ e și pretenţiunea deputaţilorŭ unguri de a se părtini numai limba ungurescă în armată.

Din afară. Nu mai încape nicĭ o îndoială, că abdicarea regelui Milanŭ a fostŭ silită. Dér că a abdicatŭ în urma unei revoluţiunĭ deja făcute orĭ de témă sĕ nu se facă revoluţiune, acésta nu se scie hotărîtŭ. „Pesti Naplo“ a primitŭ din Belgradŭ o scrisóre, în care se ḑice, că regele Milanŭ a abdicatŭ în urma unei revoluţiunĭ de palatŭ a radicalilorŭ. Lucrulŭ ar sta așa: Pe când regele amăgia pe Austro-Ungaria cu pretinia lui, pe atuncĭ lui Persiani, ministrulŭ Rusiei la Belgradŭ, și lui Tauşanovicĭ le-a promisŭ în Decemvrie anulŭ trecutŭ, că e aplecatŭ a ceda dorinţelorŭ poporului sĕu și a se împăca cu Ţarulŭ. Prin acéstă promisiune regele era legatŭ și când apoi încercă sĕ stabilescă prin generalulŭ Proticĭ unŭ regimŭ militarŭ și la alegerĭ sĕ trântescă pe radicalĭ și pe liberalĭ, atuncĭ aceste douĕ partide se întruniră în Belgradŭ și siliră pe regele sĕ abdice. Când Milanŭ promise ca va face tóte, dér numai cu scopŭ ca sĕ câstige timpŭ, îi ḑise Gruicĭ, capulŭ radicalilorŭ: Nu te credemŭ, rege!

Corespondentulŭ mai spune, că pe timpulŭ Pascelorŭ se aștéptă sĕ năvăléscă bande înarmate din Muntenegru și dela graniţa Usica în Bosnia și în Erţegovina, și că se vorŭ împărţi proclamaţiunĭ și arme în Neoplanta și în Semlinŭ.

Cea dintâiu faptă a regenţilorŭ a fostŭ graţiarea lui Pasicĭ, care fusese condamnatŭ la mórte, fiindŭ că conspirase contra vieţii lui Milanŭ, dér scăpă de pedépsă fugindŭ din Serbia.

Privitorŭ la cele ce scrie corespondentulŭ lui „Pesti Naplo“ despre împărţirea de arme și proclamaţiunĭ la Neoplanta și Semlinŭ, e mai multŭ ca sigurŭ că avemŭ de a face cu obicĭnuitele apucăturĭ ungurescĭ, de a suspiţiona pe Sêrbii din Ungaria, că nutrescŭ gândurĭ revoluţionare, și decĭ de a se înscena nouĕ prigonirĭ în contra Sêrbilorŭ.

SCIRILE ḐILEI.

S'a făcutŭ nemuritóre. Numele princesei Alina Ştirbei va rĕmâné pentru tóte timpurile neuitatŭ înaintea Românilorŭ în urma nenumĕratelorŭ sale acte de binefacere. Celŭ mai nou faptŭ alŭ binefăcĕtórei princese, ce dă cea mai strălucită dovadă despre sufletulŭ sĕu mare și inima-i românéscă, despre interesele fără de asĕmĕnare pentru a inainta binele și cultura Românilorŭ, a ridica sentimentele morale și creştinescĭ ale poporului românŭ, este donaţiunea ce a făcut'o „Academiei Române“ din Bucurescĭ în sumă de 200,000 lei, care fundaţiune va purta numele „Principesa Alina Ştirbeiu“. Venitele acestei fundaţiunĭ deocamdată rĕmânŭ în folosinţa fundatórei, ér după mórtea ei se vorŭ întrebuinţa din partea Academiei Române pentru publicarea de documente privitóre la istoria Românilorŭ și totŭ la alŭ 4-lea anŭ venitele se vorŭ întrebuinţa pentru premiarea și tipărirea celei mai bune scrierĭ românescĭ privitóre la istoria naţională, la religia și la morala creştinéscă.

***

Esemplu vrednicŭ de imitatŭ. Comuna Bega-Sângeorgiu din comit. Torontalŭ a cumpăratŭ în anulŭ trecutŭ o proprietate domnéscă de pămêntŭ de vr'o 2600 jugĕre și a împărţit'o între locuitorii ei. Acum făcŭ acelașŭ lucru și comuna Jecea-mare, totŭ din acelŭ comitatŭ, cumpĕrândŭ pusta Pakacz, ce se ţiné de domeniele statului, de vr'o 1254 jugĕre catastrale cu preţulŭ de 376,362 fl. Comuna va plăti pămêntulŭ prin amortisare și o va împărţi între locuitorĭ, cărora le vine a plăti sume mai micĭ, decâtŭ arenda ce o plătéu până acum.

***

Biblioteca internaţională a femeilorŭ scriitóre, despre care amŭ amintitŭ odată, e aprópe de a-se înfiinţa. Poeta și scriitórea Carmen Sylva (regina Elisabeta a României) a primitŭ, la rugarea ce i-s'a făcutŭ, protectoratulŭ asupra bibliotecei, ce se înfiinţéză în Parisŭ. Acéstă bibliotecă va cuprinde numai scrierĭ de ale femeilorŭ și se va deschide cu ocasiunea esposiţiunei din Parisŭ. Dintre scriitórele romance, pe lângă regina României, aflămŭ pe Elena Văcărescu în comitetŭ.

***

Monumentŭ oştirei române. „Românulŭ“ comunică: „Comisiunea de arhitecţĭ, pentru a alege unŭ locŭ și forma unui monumentŭ, ce se va ridica în capitală (Bucurescĭ) întru amintirea glorióselorŭ fapte militare repurtate de brava nóstră óştire în anulŭ 1877, se va numi în curêndŭ de guvernŭ.“

***

Notele de statŭ de 50 fl. din anulŭ 1866 se potŭ rĕscumpĕra numai până la 31 Maiu n. a. c. pe temeiulŭ unei petiţiunĭ timbrate adresate ministrului comunŭ de finanţe. După 31 Maiu n. aceste note retrase din circulaţiune nicĭ nu se vorŭ rĕscumpĕra, nicĭ nu se vorŭ preschimba cu altele.

***

Postŭ de magistru postalŭ e de ocupatŭ, pe lângă cauţiune de 100 fl. și contractŭ, în Sângeorgiu-Năsĕudului. Léfă 150 fl. pe anŭ, 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă, 15 fl. cheltuelĭ de distribuire și o sumă ce se va stabili ulteriorŭ ca cheltuelĭ de espedare. Petiţiile se adresézŭ la direcţiunea postală din Sibiiu.

***

Senucidere. In Sigetulŭ Marmaţiei, scrie „E-s“, s'a spênduratŭ la 6 Martie tînĕra soţiă a lui Stefanŭ Katona. Pricina e, că nenorocita femeiă era rĕu tratată de bărbatu-sĕu. Probabilŭ că acesta va fi datŭ judecăţii, fiind-că la obducţiune medicii au constatatŭ urme de loviturĭ pe corpulŭ ei. — Br. Alex Földvary din Alba-regală s'a împușcatŭ, Se ḑice că din pricina datoriilorŭ și-a luatŭ viéţa.

***

Pămêntŭ în locŭ de miere. Unŭ agentŭ din Polonia, cu numele Lauf Smüle, s'a dusŭ ḑilele acestea la Sătmarŭ, unde cu preţulŭ de 1 fl. 20 cr. cumpără dela comerciantulŭ Iacobŭ Katz 100 butóe nmplute cu pămêntŭ, sub cuvêntŭ, că comitetulŭ unei evlavióse comunităţĭ bisericescĭ ar voĭ sĕ planteze o viă din pămêntŭ curatŭ ungurescŭ și pentru ajungerea acestui scopŭ a fostŭ elŭ încredinţatŭ sĕ procure pămêntulŭ necesarŭ. Agentulŭ nu numai că nu plătî pămêntulŭ cu preţulŭ cuvenitŭ, dér îi succese prin cine scie ce minciună a smulge dela comerciantulŭ Katz și o anticipaţiune de câteva sute fl. Ilŭ făcŭ apoi sĕ-i ducă butóiele la gară și sĕ i-le predea așa, ca și cum în ele ar fi miere și nu pămêntŭ. După ce agentulŭ se vĕḑŭ la mână cu recepisa despre predarea a 100 butóie de miere, se duse la comerciantulŭ de miere Maurer Lebi din Polonia, cu care intră în têrgŭ și primi pentru cele 100 butóie de „miere“ érăș, o anticipaţiune de câteva sute florenĭ. Maurer, vĕḑêndŭ că primesce pămêntŭ în locŭ de miere, intentă procesŭ lui Katz, ér Katz se uni în fine cu Maurer și începură sĕ caute pe agentulŭ Lauf, care după ce îi păcălì pe amêndoi a luat'o la sănĕtósa și a dispărutŭ.

***

Mâncatŭ de purcei. Intr'o nópte din luna Februarie unŭ copilŭ, în etate de unŭ anŭ, de sexŭ bărbătescŭ, alŭ lui Ion Stanŭ Udeanu, din comuna Beciu, judeţulŭ Oltŭ, căḑêndŭ din patŭ, fără sĕ simţă părinţii sĕi, a fostŭ atacatŭ de doi purcei ce-i ţineau în casă, și au mâncatŭ cu desĕvîrșire copilului gura, parte din nasŭ și douĕ degete dela mâna dréptă, și alte organe ale corpului.

***

Oaspe năbădăiosŭ. Precum i-se scrie lui „P. H.“, în Tamaşfalău, comit. Torontalŭ, s'a datŭ deunăḑile o serată în casa lui Stefan Palosi. Joculŭ a ţinutŭ până la 6 ore diminéţa, când óspeţii plecară acasă, afară de Andreas Szecsi, care așa de fermecatŭ fusese de primulŭ lăutarŭ Martinŭ Ţînţarŭ (fóia ungurescă îi ḑice Czinczar Marczi), încâtŭ nu vrŭ sĕ mérgă acasă, ci cerŭ sĕ-i cânte mereu. Lăutarulŭ refusă, ér Szecsi, ameţitŭ de bĕutură, cum era, așa se înfuriă încâtŭ puse mâna pe unŭ cuţitŭ și rănì rĕu pe bietulŭ ţiganŭ la umerĭ și la têmple. Făcêndu-se larmă, stăpânulŭ casii alergă în odaiă. Purtarea óspelui seu îlŭ înfuriă așa de tare, încâtŭ luă o lopată grea de lemnŭ și-lŭ lovì pe Szecsi așa de cumplitŭ în capŭ, încâtŭ acesta căḑŭ fără consciinţă la pămêntŭ, fiindŭ apoi transportatŭ acasă într'o stare desperată. Palosi făcŭ însușĭ arătare la judecătoriă. — Și ómenĭ de ăștia vréu sĕ cultive pe Românĭ! Értă-i Dómne, că nu sciu ce facŭ.

***

Pictorŭ înșelătorŭ. Din Pojunŭ se vestesce, că pictorulŭ academicŭ Michael Janak, care frecventa academia de pictură din Viena pe cheltuéla unei înalte persóne și a mai multorŭ persóne cu véḑă de acolo, a fostŭ arestatŭ acolo, la cererea telegrafică a autorităţii din Mährisch-Ostrau, pentru înșelătoriă, defraudare și seducerea fetei de 17 anĭ Ludmilla a funcţionarului de cale ferată Auer din Privoz și apoi predatŭ judecătoriei. Ludmilla a plecatŭ îndĕrĕtŭ la Ostrau.

***

Arsŭ. Totŭ în luna trecută copilului Dimitrie, în etate de 2 anĭ, fiiulŭ lui Dumitru Toma Mateiu, din cătunulŭ Vadu, comuna Cărligĭ, judeţulŭ Neamţu, fiindŭ lăsatŭ singurŭ în casă de muma sa, care s'a dusŭ în ocolŭ pentru a mulge o vacă, i-s'a aprinsŭ cămașa de pe elŭ și, cândŭ ea s'a întorsŭ în casă, l'a găsitŭ cuprinsŭ de flacără și a încetatŭ din viéţă după câte-va ore.

***

Hoţŭ și tăinuitorŭ. Locuitorului Davidŭ Cosa din Bulia, lângă Şeica-mare, i-se părŭ lucru bănuitorŭ, că George Binder, totŭ de acolo, l'a întrebatŭ într'o ḑi, décă nu cumva vrea sĕ-lŭ ia ca visitiu la cai. In nóptea următóre îi și dispărŭ din grajdŭ lui Davidŭ hamurile dela doi cai. Judele și juraţii se duseră sĕ facă cercetare în casa lui Ioh. Gatner, la care adeseorĭ se ducea Binder. Gatner începŭ sĕ se prefacă că e vătĕmatŭ în onóre prin astă cercetare, dér ce sĕ-i facĭ, că hamurile s'au găsitŭ în pimniţă la elŭ. Binder e arestatŭ, Gatner arătatŭ ca tăinuitorŭ.

Tricolorulŭ ardelenescŭ.

Pe unŭ streinŭ din altă ţéră, care nu cunósce stările de pe la noi și care nu scie câtŭ de prigoniţĭ suntemŭ noi aicĭ din partea stăpânirei ungurescĭ și a

---

pe timpulŭ ăsta e totdéuna pe strade?! Sĕ fi adormitŭ óre Săftica? (Bate în părete și mai tare.)

Petecescu. Éră! Omulŭ ăla îmĭ bate în părete cuie câtŭ pumnulŭ de gróse.

Săftica. Póte că atêrnă de elŭ vr'unŭ cornŭ, înţelegŭ cornulŭ lui de vênĕtóre, în care suflă fórte frumosŭ.

Petecescu. Afurisite tonurĭ mai scóte. Eu credŭ că elŭ ia casa mea dreptŭ cetatea Ierichonului și suflândŭ vrea sĕ'mĭ dĕrîme zidulŭ.

Săftica (în parte). Mai c'a gâcitŭ.

Petecescu. Peste totŭ, curiosŭ omŭ trebue că e călĕtorulŭ ăsta. De curêndŭ mĕ chiamă acolo, îmĭ dă o bucată de materiă scumpă și mĕ rógă sĕ facŭ din ea o haină de damă pentru casă după cea mai nouă modă. Mĕ uitŭ jurŭ împrejurŭ sĕ vĕḑŭ dama, ca sĕ'i iau mĕsură; atuncĭ elŭ dă din umerĭ și rîde ca Satana, și-apoi îmĭ spune, că i-a luatŭ elŭ însușĭ mĕsură.

Săftica. Da bine, e croitorŭ?

Petecescu. Ba dracŭ! e unŭ meşterŭ-strică. După mĕsura lui nimenea nu se póte lua. Fâșii de hârtiă a cusutŭ elŭ, nu-i vorbă, una de alta, dér semnele acelea frumóse și creţe, ca hieroglifele, ce le tăiămŭ noi meşterii cu fórfecele în fâșiile de hârtiă, nu se pricepe elŭ sĕ le facă. Voiam sĕ-i refuzŭ totŭ lucrulŭ, dér materia era frumósă de minune și am observatŭ la cea dîntâiu aruncătură de ochĭ, că are sĕ caḑă din ea sub masă optŭ până'n ḑece coţĭ pentru porumbiţa mea. Ai priceputŭ?

Săftica. Pentru haina mea de mirésă, nu-i așa?

Petecescu. Veḑĭ-bine. Calfele o au în lucru, e gata încurêndŭ. Mĕ voiu duce apoi dincolo sĕ i-o probezŭ. Étă, aci e mĕsura — cam lungimea ta. Ridică-te puţinŭ. De curiositate. — (Incércă mĕsura în lungŭ pe Săftica.) Da, în adevĕrŭ, lungimea ta. — (Incércă grosimea peste taliă.) Drace! și grosimea. — (Mĕsură braţulŭ dela umĕrŭ până la mână.) ei ucigă-te crucea! și braţulŭ tĕu! curiosŭ lucru.

Săftica (prefăcêndu-se fórte naivă.) Póte că face haina chiar pentru mine?!

Petecescu. Nebuno, nu vorbi ca o próstă; elŭ nu te-a vĕḑutŭ în viéţa lui. Tu eștĭ mâţișóra mea, tu nu eșĭ nicĭ măcarŭ la uşe.

Săftica. Nu, nicĭ n'am navoiă.

Petecescu. Câtŭ e de bună, nicĭ nevoiă n'are, o fericite Petecescule! — Sunt curiosŭ sĕ sciu cine e damicela aceea, care se lasă a'i lua mĕsură unŭ astfelŭ de nătărău. Póte că totŭ o vĕḑŭ când mĕ voiu duce sĕ'i probezŭ haina. Fiă cine-o fi, nu vréu s'o insultŭ — dér décă așŭ fi eu epitropulŭ ei —

Săftica (prefăcêndu-se fórte nevinovată). Da, décă sêrmana persónă ar avé unŭ epitropŭ așa de bunŭ ca d-lŭ epitropŭ —

Petescescu. Acum, Săftico, trebue sĕ te părăsescŭ pentru unŭ sfertŭ de oră.

Săftica (în parte.) Mulţămită Domnului!

Petecescu. Biată copilă, o sĕ'ţĭ fiă urîtŭ.

Săftica. Voiu căuta sĕ'mĭ omorŭ timpulŭ.

Petecescu. E adevĕratŭ ce spunŭ calfele, că încui totdéuna uşa când eu plecŭ de-acasă?

Săftica. Veḑĭ-bine, nu lasŭ pe nimenĭ sĕ între pe uşe înăuntru.

Petecescu (în parte.) Minunată copilă! Nu lasă pe nimenea sĕ intre pe uşe înăuntru. E unŭ bobocŭ de fată — Rĕmasŭ bunŭ, epurașulŭ meu! îndată voiu fi érășĭ lângă tine. — (In parte). Acum se închide înăuntru, și în vreme ce eu visitezŭ pe clienţii mei, aci se lucréză în tótă liniștea la fericirea mea. E unŭ mărgăritarŭ de fată! Unŭ mărgăritarŭ! — Rĕmasŭ bunŭ, turturica mea! Rusaliile, Rusaliile! gândesce-te numai totdéuna la Rusalii! (Ese.)

Săftica. In fine s'a dusŭ! (Inchide uşa după elŭ, apoi bate'n părete.)

Goleanu (sărindŭ în susŭ de pe scaunŭ). In fine! (Ridică tabloulŭ de pe părete.)

Săftica (trage perdeaua la o parte și aruncă câteva haine josŭ. Se vede o mare spărtură în zidŭ).

Golcanu (sărindŭ dincolo la Săftica.) In fine, scumpa mea fată! de astădată m'ai făcutŭ s'aşteptŭ pré multŭ.

Săftica. Nu cumva a fostŭ vina mea? Nebunulŭ de bĕtrânŭ nu se mișca din locŭ.

Petecescu (bate de afară la uşe). Săftico! Săftico! deschide'mĭ iute! Am uitatŭ încă ceva.

Săftica. Étă'lŭ, l'a și adusŭ naiba

BCU Cluj / Central University Library Cluj

șoviniștilorŭ unguri, abia l'ai puté face sĕ crédă, că următorulŭ faptŭ, ce ni-se scrie despre vredniculŭ nostru preotŭ Romulŭ S. Orbeanu din Iclănḑelŭ, de pe Câmpiă, este adevĕrŭ și nu minciună. Anume étă cum stă tréba:

In ḑiua de 5 Augustŭ anulŭ trecutŭ d-lŭ preotŭ Orbeanu avŭ la casa sa o mare sĕrbătóre familiară, căcĭ în acea ḑi serbă botezulŭ séu încreștinarea unui micŭ născutŭ alŭ sĕu, căruia îi pusese numele de *Horea*. La 70—80 cărturarĭ românĭ împreună cu întregŭ poporulŭ din Iclandŭ și Iclănḑelŭ au luatŭ parte la acéstă sĕrbătóre familiară. Se scie apoi, că la asemenĭ ocasiunĭ este obiceiulŭ de a se face și câte-o cinste.

Profitândŭ de acestŭ obiceiu o rudă a nou născutului, anume: D-ra Olivia Iacobescu, tênĕra fiică a preotului românŭ din Vereșmortŭ, avŭ frumósa ideă de a surprinde pe cei de față cu unŭ micŭ stindardŭ ardelenescŭ roșu-galbenŭ-vênĕtŭ, care era frumosŭ gătitŭ de mânele-i proprii și pe care se afla scrisŭ: „Sĕ trăéscă miculŭ și noulŭ născutŭ Horea!“ Stindardulŭ era atêrnatŭ într'una din ferestrile galeriei. Indată ce sosi însĕ d-lŭ protopopŭ alŭ Ludoșului, Nicolau Solomonŭ, care fusese nașulŭ noului născutŭ, făcŭ sĕ se ia josŭ stindardulŭ, vrêndŭ prin acésta sĕ încunjure orĭ ce neplăcere. Dér nicĭ prin acésta nu s'au încunjuratŭ neplăcerile, căcĭ vrăjmașii nostri, carĭ urescŭ totŭ ce-i românescŭ și carĭ pe preotulŭ Orbeanŭ nu-lŭ potŭ suferi fiind-că nu se lasă a fi unélta lorŭ, l'au pârîtŭ că este daco-românŭ și că lucră în contra statului. Mai mare i-a fostŭ mirarea, când in 11 Martie n. c. d-lŭ Orbeanŭ se pomenì cu o citațiune pentru a se înfățișa înaintea judecății din pricina micului stindardŭ.

Astfelŭ déră preotului nostru i-s'a făcutŭ procesŭ. Despre sfêrșitulŭ procesului vomŭ scrie la timpulŭ sĕu, deocamdată însĕ ne mărginimŭ a constata, că e peste mĕsură tirană stăpânirea într'o țéră, unde bieții locuitorĭ, după ce vérsă sudorĭ de sânge pentru țéra lorŭ, nu potŭ sĕ aibă o ḑi de veseliă nicĭ chiar în sinulŭ familiilorŭ lorŭ. Mai constatămŭ unŭ lucru, că e multŭ mai bine ca décă ai pornitŭ sĕ facĭ unŭ lucru, cum e și celŭ din casulŭ de față, atâtŭ de nevinovatŭ, sĕ-lŭ ducĭ până la sfêrșitŭ, deórece vrêndŭ sĕ 'ncungiurĭ neplăcerile, numai încurajezĭ tirănia stăpânirei.

Trebĭ școlare.

Comitatulŭ Sătmarŭ, Martie 1889.

Peirea ta din tine, Israile. Eram în anii 1882/3 învĕțătorŭ în Băița, comună situată pe țĕrmurii unei văi, între munții Băimărenĭ. In anulŭ următorŭ 1884, am părăsitŭ inteia mea stațiune torescă fiindŭ alesŭ învĕțătorŭ în comuna N., în care mĕ aflu și în timpulŭ de față.

Avêndŭ sĕ călĕtorescŭ în ḑilele trecute către Baia mare, mĕ abătuiu și în fosta mea stațiune, unde mĕ bucuramŭ de o iubire și stimă generală.

Era spre Duminecă, mersei la biserică sĕ stau la slujba dumnedéescă. Ce mirare! Biserica până acum nu era în destulŭ de încăpĕtóre de multe-orĭ, atâtŭ de mulțĭ credincioșĭ mergéu la biserică acuma nu mai are decâtŭ pe vecinii sĕi. Intrebaiu pe curatorulŭ:

„Bade Ióne! Cum mergŭ trebile acuma pe la D-Vóstră, că biserica în vremea slujbei e pustiă?“

„De când D-ta ne-ai lăsatŭ, nu avemŭ școlă, nu cântă tineretulŭ în chorŭ. ómenii'sŭ mai mulțĭ la crîșmă decâtŭ la biserică.“

Mĭ-a venitŭ voia sĕ-mĭ vĕdŭ fostulŭ meu quartirŭ și sala școlei. Nu putuiu intra, ușa școlei era rădimată cu unŭ parŭ, ferestrile sparte; mĕ uitaiu înăuntru, era asemenea unui cotețŭ: locuința găinilorŭ d-lui preotŭ. Păreții parcă'mĭ ḑiceau:

„De 4—5 anĭ, mlădițele tinere ale națiunei române din acéstă comună nu s'au împărtășitŭ de înrîurința bine-făcĕtóre a crescerei și învĕțăturei.“

După mine ca învĕțătorŭ nu a urmatŭ nimenĭ, fiindŭ-că d-lŭ preotŭ-capelanŭ abia a așteptatŭ sĕ mĕ depărtezŭ eu și a și primitŭ sĕ fiă D-sa și învĕțătorŭ. Voit'a óre a face destulŭ ca învĕțătorul? Nu! D-lŭ preotŭ-capelanŭ a voitŭ a pune léfa anuală de 150 fl. în buzunarŭ. Asta i-a și succesŭ. Décă d-sa a luatŭ pe umerĭ sarcina de învĕțătorŭ, trebuia după a mea părere, precum și a unorŭ poporenĭ mai deștepțĭ, sĕ fi făcutŭ destulŭ datorinței domniei sale.

Poporațiunea comunei o formézǎ douĕ din trei părțĭ Românii, ceilalțĭ suntŭ rom. catolicĭ, carĭ astădĭ diregŭ tóte trebile comunei. Unŭ singurŭ Românŭ, care în vr'o 9—10 anĭ a fostŭ jude, acuma-i celŭ de pe urmă juratŭ. Sĕ fi mersŭ la d-lŭ părinte și sĕ-lŭ fi rugatŭ cu cuvintele următóre: D-le, nu vii la casa satului nicĭ-odată sĕ vedĭ, că nația nóstră-i perită cu totulŭ. Altulŭ, care a fostŭ acuma-sŭ 4 anĭ juratŭ, acuma-i păzitorŭ de țérină.

M'am depărtatŭ din fosta mea stațiune cu sufletulŭ amărîtŭ și cu inima pĕtrunsă de durere pentru causa acelui poporŭ, care décă ar fi avutŭ preotŭ și învĕțătorŭ pĕtrunșĭ de chemarea lorŭ, ér nu numai sĕ-lŭ mulgă și sĕ-lŭ tundă, ci sĕ-lŭ conducă și la pășune, nu ar fi silitŭ a servi mai toțĭ pe la Ungurĭ.

Esamenŭ de érna în Medeșulŭ Auritŭ. Bravulŭ protopopŭ alŭ Seiniului, Prea onor. d-nŭ Al. Berinde, visitá scóla din Medeșulŭ Auritŭ. Unii dintre ómenii adunațĭ la școlă strigară în gura mare: „Invĕțătoriulŭ nostru e șatarŭ (unélta) la Ungurĭ.“

Nu se scie ce i-a ḑisŭ Prea onor. d-nŭ protopopŭ docentelui M. din acea comună, destulŭ că unŭ săteanŭ mĭ-a spusŭ, că de atuncĭ nu lasă pe copii sĕ vorbéscă românesce, ci numai unguresce în școlă; se vede tréba că face în ciuda d-lui protopopŭ. Sătenilorŭ carĭ l'au cutŭ procesŭ.

In filia Görbed, Pré onor. d-nŭ protopopŭ făcŭ observațiunea: „Pentru ce-i „mulasztási napló“ (protocolŭ de absenții) în școla românéscă?“ Docentele rĕspunse în fața d-lui preotŭ și directorŭ școlarŭ: „Eu nu, d-lŭ preotŭ directorŭ mi-l'a procuratŭ.“

Așa-i că în Medeșulŭ auritŭ și d-lŭ preotŭ și docentele 'sŭ bunĭ „hazafi“?

Și aceștĭ Românĭ-unelte ungurescĭ trăescŭ din pâne românéscă. Asta ar trebui poporulŭ românŭ sĕ-i facă a înțelege.

Sătmăreanulŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Viena, 16 Martie. In cercurile competente nu se scie nimicŭ despre rechiămarea ministrului plenipotențiarŭ austriacŭ din Belgradŭ.

Berlinŭ, 16 Martie. Escadra germană destinată pentru Samoa, a fostŭ prin ordinŭ rechiămată din Port-Said la Kiel.

Parisŭ, 16 Martie. Erĭ s'au făcutŭ din nou importante perchisițiunĭ domiciliare.

Budapesta, 16 Martie. Regele Milanŭ va venì Marțĭ aicĭ, unde îndată va fi primitŭ de Maiestatea Sa împĕratulŭ în audiență. Se va reîntórce apoi la Belgradŭ și de aicĭ va pleca la Constantinopolŭ.

EDUCAȚIUNE.

Ceva despre crescerea copiilorŭ și despre însușirile învĕțătorului bunŭ.

II.

Pentru ca învĕțătorulŭ sĕ-și pótă împlini cu succesŭ chemarea și pentru ca sĕmênța sĕmĕnată de dênsulŭ sĕ prindă rădĕcinĭ, ca sĕ pótă întrunì stima și iubirea nu numai a băieților cu carĭ are de a tracta, ci și a părinților, va avé de a lua sémă la învĕțăturele, ce se cuprindŭ în epistola ce a scris'o S. Basiliu sântului Grigoriu Nazianzenulŭ, și va afla într'însa întréga purtare a învĕțătorului. Étă puține din acele învĕțăturĭ, carĭ se cuprindŭ în acea epistolă și carĭ atingŭ mai deaprópe pe fiecare învĕțătorŭ:

„Elŭ (învĕțătorulŭ) nu vorbesce ca „unŭ nepriceputŭ, elŭ întrebă fără a fi „îmboldițŭ de pofte de cértă și rĕspunde „fără a fi împinsŭ de ambițiune. Elŭ nu „stăruesce a impune în totŭ locŭlŭ ju„decata lui, elŭ ține drépta mĕsură în „vorbire și audŭ, învĕță fără a se rușina „de învĕțare; instruéză fără de a strălucì cu sciințele sale. Nicĭ chiar tonulŭ „vorbirei nu-lŭ pierde din vedere; celŭ „moderatŭ îi este celŭ mai plăcutŭ, căcĭ „nu este prea încetŭ spre a nu fi auditŭ „și nu prea silitŭ ca sĕ fiă neplăcutŭ „auditorilorŭ. Cuvintele cerŭ a fi cum„pănite mai înainte de a se rostì. Tre-

„în conversațiune. Când ai sĕ pedep„sescĭ pe cineva, sĕ nu-ți scape gura cu„vêntŭ aspru....“

Decĭ fiecare învĕțătorŭ consciu de chemarea sa se va conforma următorelorŭ regule, ce se potŭ scóte din învĕțăturele mai susŭ amintite:

1. Viéța lui sĕ fiă curată și nepătată, credința adevĕrată și piósă. In pericule, în nĕcazurile și calamitățile la carĭ este espusŭ adeseorĭ, sĕ fiă neclătitŭ în credința către Dumnedéu și prin constanța în tóte împrejurările sĕ stórcă admirațiunea tuturorŭ.

2. Sĕ fiă dreptŭ atâtŭ când pedepsesce, câtŭ și atuncĭ când rĕsplătesce. Sĕ fiă fără considerare de rangŭ, avere etc., sĕ fiă ca și unŭ tată nepărtinitorŭ, dândŭ fiecăruia după cum merită. Căcĭ ce ar fi mai tristŭ ca atuncĭ, când spre esemplu în cutare copilŭ învĕțătorulŭ află vr'o scădere orĭ viția, însĕ din considerare față cu părinții sĕu cu familia respectivului nu-lŭ pedepsesce și nu se încércă a desrădĕcina acea scădere, acelŭ vițiu din inima fragedă și încă corigibilă a băiatului? Pentru-că, după-ce s'a înrădĕcinatŭ adêncŭ în inima copilului încâtŭ i-s'a prefăcutŭ așa ḑicendŭ în a doua natură, atuncĭ sĕu nu-'lŭ va puté îndrepta de locŭ, sĕu în casulŭ celŭ mai bunŭ fórte cu anevoiă și după multă ostenélă, pre când la începutŭ ar fi putut'o face fórte ușorŭ.

3. Pentru-ca învĕțătorulŭ sĕ-și câștige iubirea și increderea scolarilorŭ sĕi trebue sĕ fiă atentŭ la următórele: In cele ce se ținŭ de oficiulŭ sĕu sĕ se pórte ca unŭ adevĕratŭ învĕțătorŭ și devotatŭ cu trupŭ și sufletŭ misiunei sale. Se țină punctualŭ órele de învĕțamêntŭ, adecă la timpulŭ hotărîtŭ sĕ fiă în scólă; dér nicĭ sĕ ședă mai multŭ decâtŭ e prescrisŭ. Prin acésta elŭ dă unŭ esemplu bunŭ de ordine și punctualitate. Temele sĕu ocupațiunile scolarilorŭ sĕ le corégă cu esactitate și diligință, căcĭ vĕḑêndŭ scolarii acésta, devinŭ diligenții și circumspecții în lucrările lorŭ.

In scólă, la catedră sĕu la mésă, la tablă, în bancă se observeze strictŭ regulele cuviinței, sĕ nu sufere necurățeniă în scólă, sĕ se nevoiéscă a influința prin esemple bune educațiunea morală a scolarilorŭ, asemenea sĕ se îngrijéscă de sănĕtatea lorŭ; prin purtarea lui va arăta că-lŭ dóre și se intereséză de scolarĭ, fii sĕi sufletescĭ. — Principiulŭ celŭ mai înaltŭ sĕ-i fiă — după cum ḑice unŭ pedagogŭ renumitŭ — întru tóte învĕțătorŭ, dér nicĭodată pedantŭ. Totdéuna sĕ aibă înaintea ochilorŭ demnitatea posițiunei sale, dér nicĭdecum sĕ nu prindă rădĕcinĭ în inima lui vanitatea, pedanteria. — In faptă

BCU Cluj / Central University Library Cluj

érăși! Du-te, du-te iute! (Cătră ușe). Viu îndată. (Goleanu trece dincolo în odaia sa. Săftica abia are atâta timpŭ, ca sĕ tragă la locŭ perdeaua, ér hainele rĕmânŭ josŭ. Apoi deschide ușa.) Érăși te-ai întorsŭ, iubite domnule epitropŭ?

Petecescu. Mĭ-am uitatŭ cotulŭ. Șișcă mică, lângă tine uită omulŭ totŭ. (Ia cotulŭ de pe masă.) Dér de ce ai aruncatŭ josŭ tóte hainele?

Săftica. Mĭ-am căutatŭ o fustă și atêrnau atâtea haine peste ea —

Petecescu. Te credŭ, bibilica mea, te credŭ, ai o garderobă ca o princesă. Locŭlŭ acela e prea micŭ. Ên sĕ vĕdŭ odată. (Vrea sĕ s'apropie de părete.)

Săftica (cu violență). Nu se póte, domnule epitropŭ, dumnéta nu trebue sĕ te amestecĭ în hainele mele, asta-i tréba mea.

Petecescu. Hei, hei, numai nu te supĕra. Dă'mĭ încă o sĕrutare pe drumŭ.

Săftica (îi întinde obrazulŭ și elŭ îi dă o sărutare.)

Goleanu (care a ascultatŭ, îi ḑice tare.) Frânge-ți-ai gâtulŭ pe trepte!

Petecescu. Audĭ numai, cum strigă ura dincolo. Ințelegĭ fiă-care cuvêntŭ.

Goleanu. Epure afurisitŭ!

Săftica. Bag sémă, se cértă cu servitorulŭ.

Goleanu. Se duce odată măgarulŭ!

Petecescu. Ha-ha-ha! frumóse și onorifice titlurĭ! curată cértă și sfadă! Vedĭ, dincóce în partea *asta* e liniște completă. Nu-i așa, puiculița mea, porumbița mea? Ha-ha-ha-ha-ha! (Ii face amicalŭ din capŭ și ese.)

Săftica (închidêndŭ ușa după elŭ.) Fatalŭ omŭ! De se va mai întórce încă odată, nu'i mai deschidŭ. (Trage perdéua la o parte.) Acum, iubite Golene, suntemŭ singurĭ.

SCENA A DOUA.

Goleanu. Săftica.

Goleanu (sărindŭ dincolo la Săftica). Sila asta, dragă Săftico, nu o mai potŭ suporta.

Săftica. Și cine sufere mai multŭ decât mine?!

Goleanu. De cumva am auditŭ bine, te-a și sărutatŭ monstrulŭ?!

Săftica. Numai pe obrazŭ.

Goleanu. Totŭ una, astfelŭ de buze spurcate nu trebue sĕ atingă acestŭ obrazŭ de rose.

Săftica. Ce potŭ sĕ facŭ, câtă vreme sunt în puterea lui? Tatălŭ meu a fostŭ preotŭ la satŭ, a muritŭ săracŭ și a trebuitŭ sĕ mĕ bucurŭ, că am găsitŭ asilŭ la acestŭ vĕrŭ bogatŭ.

Goleanu. Ii voiu plăti îndĕrĕtŭ totŭ ce a cheltuitŭ cu tine; dér pe mirésa mea sĕ nu mĭ-o mai sărute, nicĭ măcarŭ pe obrazŭ, ba nicĭ măcarŭ pe sgârciulŭ urechii.

Săftica. Pe mirésa ta? Nu cumva sunt eu?

Goleanu. Tu eștĭ. Erĭ am primitŭ scrisóre dela părinții mei, se învoiescŭ la tóte.

Săftica. Adevĕratŭ?

Goleanu. Am alergatŭ la oficerulŭ stării civile și peste o oră contractulŭ de căsătoriă va fi gata.

Săftica. Numai de s'ar învoi vĕrumeu.

Goleanu. Trebue.

Săftica. Mĕ îndoiescŭ. Testamentulŭ tatălui meu mĕ dă cu totulŭ în puterea lui.

Goleanu. Vomŭ întrebuința viclenia față cu elŭ, și décă nicĭ așa nu merge, atuncĭ te răpescŭ.

Săftica. Feréscă Dumnedéu!

Goleanu. Cum? n'ai vrea sĕ 'mĭ urmezĭ?

Săftica. Nicĭ-odată!

Goleanu. Nicĭ atuncĭ, când din acéstă casă te-așŭ duce de-a-dreptulŭ la altarŭ?

Săftica. Drumulŭ la altarŭ — obicĭnuia tată-meu a ḑice — nu e unŭ drumŭ lăturașŭ. Acolo trebue sĕ mergĭ în ḑiua mare și pe drumulŭ celŭ mare.

Goleanu (îmbrățisând'o). Nu mĕ iubescĭ?

Săftica. Ba încă mai multŭ decât ar trebui, asta o dovedesce spărtura din zidŭ.

Goleanu (la piciorele ei). Iubita mea! Mirésa mea!

Săftica (aplecându-se spre elŭ cu frăgeḑime). Bunulŭ meu Goleanu!

SCENA A TREIA.

Zanfira intră în odaia lui Goleanu. **Cei dinainte.**

Zamfira. Domnișorulŭ nu e acasă și a lăsatŭ ușa deschisă?! Aci se potŭ fura tóte. (Vede spărtura în zidŭ). Ce-

i în cuvêntŭ întru tóte se aibă înaintea lui demnitatea lui ca învĕţătorŭ, scóla şi bunăstarea ei sĕ-'lŭ preocupe în tóte lucrările sale.

4. Intre calităţile învĕţătorului bunŭ se numĕră şi e n e r g i a. Pentru-că numai prin energiă se formézĕ caractere bune. Precum domnulŭ, aşa şi servulŭ; precum e învĕţătorulŭ, aşa suntŭ şi scolarii. Desfăşurarea perfecţiunilorŭ lui spirituale influinţézĕ mai puternicŭ asupra formării spirituale a scolarilorŭ, decâtŭ mulţimea cea nenumĕrată de vorbe, carĭ vorŭ rĕsuna în deşertŭ, décă însuşĭ elŭ, învĕţătorulŭ, nu e aceea, la ce voesce sĕ aducă pe scolarii sĕi.

Nimicŭ nu se opune mai tare chemărei de învĕţătorĭ ca: mănia, furia, care décă isbucnesce nu cunósce cumpĕtulŭ, şi érăşĭ nimicŭ nu se cuvine mai bine ca: pacienţa, blândeţa, căcĭ pe acéstă cale pornindŭ, va puté ajunge la limanulŭ doritŭ, numai aşa îi va fi calea netedă şi plăcută, ér din contră colţurósă şi spinósă.

Trebue însĕ sĕ mărturisimŭ, că lucrulŭ acesta e celŭ mai greu şi mai anevoiosŭ de împlinitŭ, pentru că nimicŭ nu este în natură mai greu decâtŭ a străbate în firea omului, a-o pĕtrunde cu cunoscinţa chiară şi a-o conduce după voinţa sa. — Insĕ labórea neobosită şi zelulŭ neîntreruptŭ tóte le póte.

Şi precum de mare este bucuria şi desfătarea grădinarului când îşĭ vede fructulŭ ostenelelorŭ sale, adecă florile cele mirositóre şi împodobite cu totŭ felulŭ de colorĭ şi pomii cei umbroşĭ îndestraţĭ cu fructele cele mai gustuóse, întocmai, ba încă mai mare este bucuria şi veselia învĕţătorului când îşĭ vede simţemintele şi dorinţele sale, c'unŭ cuvêntŭ întréga fiinţa sa cea sufletéscă străplântată în toţĭ învĕţăceii sĕi, înmulţită în atâtea fiinţe, câţĭ scolarĭ are.

Da! O asemenea mângăiere se póte numai simţi cu inima, dér nu se póte rosti prin cuvinte, nicĭ descrie cu péna.

Blaşiu, 1889.

Grigorie B. Nistorŭ.

ECONOMIĂ.

(Fine din Nr. 46 alŭ „Gaz. Trans.)"

In ţinuturile, în care se întrebuinţézĕ plugulŭ schimbătorŭ, pământurile se ară într'una şi nu se lasă în mijlocŭlŭ lorŭ brazde deschise, rozóră séu şanţurĭ; în ţinuturile acelea însĕ unde se află în folosinţă numai plugulŭ neschimbătorŭ séu într'o braḑă, pământurile se ară în straturĭ séu în despărţăminte înguste.

Straturile pe alocurea au muchiă séu spinare lată şi ridicată, pe alocurea îngustă şi ridicată, aşa că numai cu greu s'ar póte delătura; în unele părţĭ straturile suntŭ late şi plane, séu înguste şi plane şi în fine dămŭ şi de straturĭ fórte bulbucate, care constau numai din câte patru brazde.

Straturile în tóte împrejurările suntŭ împreunate cu unele neajunsurĭ şi daune.

Din pricina acésta ele trebuescŭ delăturate de pretutindinea, unde folosulŭ ce ni-lŭ aducŭ nu este mai mare decâtŭ dauna, ce ni-o pricinuescŭ.

Scimŭ cu toţii, că în brazdele deschise, în rozóre, nu crescŭ bucate şi décă cultivămŭ în straturĭ cartofĭ (piciocĭ), sfecle, napĭ séu alte fructe de sapă, totdéuna pierdemŭ câte unŭ rêndŭ, fiind că în rozorŭ nu putemŭ pune nimica; ér décă voimŭ sĕ facemŭ rêndurile mai dese, încă nu este bine, fiindŭ-că prin acésta plantele nu potŭ cresce bine. Vedemŭ aşa-déră, că în amêndouĕ casurile avemŭ perdere şi pagubă.

Rozórele de obiceiu suntŭ cam de trei decimetri de late şi décă lungimea unui rozorŭ este numai de cinḑecĭ metri, la unŭ singurŭ rozorŭ perdemŭ cinĭ-spreḑece metri pătraţĭ. Décă straturile suntŭ mai înguste, rĕmânŭ mai multe rozóre pe locŭ, şi cu câtŭ suntŭ mai multe rozóre, cu atâtŭ perdemŭ mai multŭ din locŭlŭ de cultivatŭ şi din recoltă.

Straturile înguste suntŭ împreunate şi cu alte neajunsurĭ şi pagube. Pământurile arate în straturĭ înguste ne îngreunézĕ multŭ lucrarea, straturile înguste abia le putemŭ lucra cu grapa, cu estirpatorulŭ, cu grapa cu féră late şi cu tăvălugulŭ, séu este chiar cu neputinţă de a-le lucra cu uneltele acestea. Pe straturile fórte înguste de 4 brazde nutreţulŭ verde nu-lŭ putemŭ cosi, ci trebue sĕ-lŭ secerămŭ. Ér pe straturile ceva mai late nu putemŭ întrebuinţa cósa la seceratulŭ bucatelorŭ (cerealelorŭ), ci suntemŭ siliţĭ sĕ-le secerămŭ cu secerea. Acésta recere multŭ timpŭ şi fiindŭ-că vremea se póte uşorŭ schimba, paguba este aicĭ. De măşina de cositŭ şi de seceratŭ nicĭ nu mai vorbimŭ; acestea nu se potŭ întrebuinţa de locŭ, décă pământurile suntŭ arate în straturĭ. Chiar şi seceratulŭ cu secerea pe locurile arate în straturĭ înguste este împreunatŭ cu multe neajunsurĭ şi perdere de timp. Câtŭ de neplăcutŭ este a merge cu carulŭ încărcatŭ cu bucate preste rozóre şi şanţurĭ o scie fiesce-care plugarŭ.

Obiceiulŭ de a ara pământurile în straturĭ a rĕmasŭ încă de pe timpurile acelea, când poporaţiunea nu era aşa de désă ca astăḑĭ şi pământulŭ avea preţŭ cu multŭ mai micŭ. Imprejurările însĕ s'au schimbatŭ, şi noi trebue sĕ ne dămŭ după ele, décă vremŭ sĕ o mai ducemŭ şi sĕ putemŭ trăi în rêndŭ cu alţii. A mai ţiné încă şi astăḑĭ la obiceiulŭ vechiu de a ara pământurile în straturĭ înguste, care suntŭ împreunate, după cum amŭ vĕḑutŭ, cu multe neajunsurĭ şi daune, este lucru fórte greşitŭ. Este cu totulŭ alt-ceva, décă împrejurările locale ne silescŭ la acésta, şi décă folosulŭ ce-lŭ avemŭ dela lucrarea pământurilorŭ în straturĭ este mai mare decâtŭ neajunsurile şi paguba, ce ni-se căşunézĕ prin ele.

Astfelŭ de împrejurărĭ suntŭ odată acolo, unde pământului arabilŭ îi lipsesce cu totulŭ séu aprópe cu totulŭ subsolulŭ, şi temelia lui este cruhósă (cremenósă) séu stâncósă. Intre asemenea împrejurărĭ pământulŭ sufere preste véră de secetă, ér preste iérnă în anumite împrejurărĭ sufere de umeḑélă. Casulŭ din urmă se întêmplă atuncĭ, décă temelia pământului arabilŭ este alcătuită din petrării (stâncĭ) triunchióse, necrepate séu décă petrăriile suntŭ aşeḑate în straturĭ (păturĭ) orizontale (óble ca suprafaţa apei din lacŭ). Intre asemenea împrejurărĭ apa de plóiă şi de néuă nu póte străbate, nu se póte strecura prin stâncĭ, şi face arătura preste iérnă aşa ḑicêndŭ într'unŭ cirŭ, în care sĕmênăturile de iérnă se înécă, séu pierŭ apoi din pricina gerului. Cremenea, precum şi petrăriile (stâncile) aşeḑate în păturĭ peḑişe, verticale (dreptŭ în josŭ), lasă apa sĕ străbată, sĕ se strecóre prin ele şi arătura nu sufere preste iérnă de umeḑélă, dér aicĭ pământurile suferŭ primăvéra şi vara din pricina uscăciunei fiindŭ-că apa de plóiă se strecóră fórte uşorŭ printre petri şi arătura se uscă repede.

In petrăriile (stâncile) trunchióse şi în cele alcătuite din păturĭ orisontale rădĕcinile plantelorŭ nu potŭ străbate, pe când în petrăriile aşeḑate în păturĭ peziṣe séu dreptŭ în josŭ rădĕcinile cele tarĭ ale trifoiului, inului, visdeiului şi crestei cocoşului (spacetei) străbatŭ cu atâtŭ mai tare prin crepăturile straturilorŭ de stâncĭ, cu câtŭ suntŭ straturile séu păturile de petrării mai subţirĭ. In casulŭ celŭ dintâiu plantele cu rădĕcinĭ adêncĭ nu se potŭ cultiva cu succesŭ bunŭ, şi în amêndouĕ casurile recolta plantelorŭ reuşesce fórte slabŭ, fiind-că plantele nu află nutremêntulŭ de lipsă în arătură şi fiind-că arătura puţinŭ afundă în care se potŭ întinde şi lăţi rădĕcinele plantelorŭ, se uscă fórte repede.

Décă ne închipuimŭ unŭ pământŭ cu temeliă cruhósă şi stâncósă şi cu o arătură numai de 15 centimetri de afundă, nu încape nicĭ o îndoială, că într'unŭ astfelŭ de pământŭ recolta va reeşi de totŭ slăbuţă, şi în anii secetoşĭ într'unŭ astfelŭ de pământŭ nu cresce aprópe nimica. Décă ridicămŭ însĕ arătura din jumĕtatea locului şi o punemŭ, o împrăştiemŭ preste arătura celeilalte jumĕtăţĭ, arătura din jumĕtatea acésta ar fi de 30 centimetri de afundă. In casulŭ acesta nutremêntulŭ plantelorŭ din pământŭ ar rĕmâné acelaşŭ, dér amŭ avea folosulŭ, că rădĕcinile firóse ale cerealelorŭ ar putea pĕtrunde ceva mai adâncŭ şi plantele n'ar suferi de secetă, fiind-că pătura de desuptŭ a pământului ar păstra umeḑéla timpŭ mai îndelungatŭ. In urma acesteia jumĕtatea acésta a locului ar da o recoltă, care în asemĕnare cu recolta ticălósă ce amŭ lua-o de pe locŭlŭ întregŭ, în totŭ casulŭ ar fi cu multŭ mai mare.

In casulŭ acesta amŭ avea recoltă mai bună fără îndoială numai pentru-că amŭ adêncitŭ arătura. Arătura o adêncimŭ şi atuncĭ, când arămŭ locurile în straturĭ înguste de câte 4 brazde; arândŭ brazdele către olaltă, între straturĭ se nascŭ rozóre late şi adêncĭ. Pământulŭ din rozóre vine pe straturĭ şi arătura de 15 centimetri de mai înainte acum devine de 20 centimetri de adâncă. Din pricina acésta pământulŭ dă ródă mai multă, decâtŭ atuncĭ când arătura ar fi numai de 15 cm. şi s'ar estinde preste locŭlŭ întregŭ.

Décă temelia pământului este astfelŭ alcătuită încât nu lasă apa, ca sĕ pĕtrunḑă, sĕ se strecóre, straturile înguste mai au încă şi altŭ folosŭ. Apa de prisosŭ se adună în rozóre, nu înécă plantele şi acestea potŭ eşi întregĭ şi nevătămate din iarnă.

Se înţelege de sine, că între asemenea împrejurărĭ ca cele amintite aicĭ arătura în straturĭ înguste este la locŭ, pentru-că în altŭ modŭ nu suntemŭ în stare sĕ întîmpinămŭ şi sĕ delăturămŭ neajunsurile pricinuite de asemenea împrejurărĭ. Ba suntemŭ chiar siliţĭ sĕ arămŭ pământurile în straturĭ înguste, décă pământurile suferŭ de prea multă umeḑélă, şi décă apa stricăciósă pentru plante nu o putemŭ delătura şi abate alt-cum, decâtŭ numai prin straturĭ înguste.

Umeḑéla stricăciósă plantelorŭ se póte nasce din apa ce se află la suprafaţa pământului, adecă din apa de plóie şi de nea, séu se nasce din apa ce isvoresce din pământŭ şi se ridică la suprafaţă. Apa de plóiă şi de nea căşunézĕ stricăciune numai atuncĭ, când se află în mĕsură prea mare şi anume décă moşia are posiţiă óblă şi pământulŭ arabilŭ nu lasă apa sĕ se strecóre prin elŭ în josŭ, séu apoi pământulŭ arabilŭ lasă apa sĕ se strecóre, dér nu o lasă subsolulŭ; în casulŭ din urmă paguba, ce ni-o căşunézĕ apa, este mai mare decâtŭ întâiu.

Insuşirea acésta de a nu lăsa apa sĕ se strecóre în josŭ, decâtŭ numai cu

---

riule! Ce vĕdŭ! (Vêră capulŭ prin ea şi se uită în odaia lui Petecescu). Uite, uite, uite!

Goleanu (sare în susŭ). Drace!

Săftica (se retrege). Sunt perdută!

Zamfira (trece prin spărtură în odaia lui Petecescu). Asta-i o doscoperire fórte interesantă.

Goleanu (în parte). Afurisitŭ lucru! Am uitatŭ sĕ punŭ zăvorulŭ la uşe.

Zamfira. Sciţĭ că 'mĭ place vecinătatea?!

Goleanu. Hei-hei, cocónă Zamfiro, numai fă bine şi nu 'mĭ fă larmă.

Zamfira. Ce? sĕ nu facŭ larmă? Auḑĭ acolo! îmĭ face o spărtură în zidŭ aşa de mare, încâtŭ ar putea trece prin ea unŭ carŭ de fênŭ, şi totŭ sĕ nu facŭ larmă? Mie îmĭ spune mereu că mĕ iubesce şi pe de-altă parte se furişézĕ când îi place la fata croitorului, şi totŭ sĕ nu facŭ larmă! Am sĕ alarmezŭ tótă casa, am sĕ strigŭ cât mĭ-o lua gura!

Goleanu. Ên ascultă, cocónă Zamfiro, sĕ vorbimŭ amêndoi mai ântâiu o vorbă cu minte şĭ-apoi fă ce vréi după aceea.

Zamfira. O vorbă cu minte? Când îmĭ făceai curte nu'mĭ vorbeai de minte, ci de iubire.

Goleanu. Hei, atuncĭ în adevĕrŭ eram înamoratŭ de dumneata, dér veḑĭ d-ta şi dragostea nu póte dura pentru veciă.

Zamfira. Nicĭ măcarŭ unŭ minutŭ n'ai fostŭ înamoratŭ de mine, asta o vĕdŭ eu bine acum. M'ai făcutŭ sĕ'ţĭ dau odaia, numai ca sĕ 'mĭ jocĭ astfelŭ de posne diavolescĭ. Dér aştéptă numai, domnişorule! aştéptă numai şi dumneata, domnişóră! Peste o oră totŭ oraşulŭ are sĕ vorbéscă despre acésta.

Goleanu (scóte o pungă din buzunarŭ). Şi ce o sĕ 'ţĭ ajute asta? O sĕ 'ţĭ dau atuncĭ ceştĭ cincĭḑecĭ de napoleonĭ ce 'i am în mână?

Zamfira. Cincĭḑecĭ de napoleonĭ? Şi vréi sĕ mi'i dai mie?

Goleanu. Şi încă o sută pe de-asupra, décă 'mĭ vei sta într'ajutorŭ.

Zamfira. Sĕ 'ţĭ stau într'ajutorŭ? — Hei, fiă, însĕ numai décă potŭ face acésta fără sĕ 'mĭ compromitŭ onórea, pentru că eu ţiu la onóre.

Goleanu. Se 'nţelege, ca tóte cusătoresele. Dér fii liniştită. Vréu sĕ iau de soţiă pe fata asta drăguţă.

Zamfira (în batjocură). Sĕ o iai de soţiă?

Goleanu. Ea e fată de preotŭ, eu sunt neguţătorŭ. Invoirea părinţilorŭ o am deja. Numai pe croitorulŭ mai trebue sĕ'lŭ ademenimŭ. Atuncĭ îţĭ voiu da d-tale sĕ facĭ haina de mirésă, gătéla de pe capŭ — tóte după cea mai nouă modă şi cu preţulŭ cu care'lŭ vréi d-ta.

Zamfira (îmblânḑită). Ei, aşa mai merge. Dér —

Săftica. Dómnă! ia partea unei sĕrmane orfane!

Zamfira. O, da, dóră omulŭ are şi inimă — şi — (Cătră Goleanu). Dér cum rĕmâne cu cei cincĭḑecĭ de napoleonĭ?

Goleanu. Étă'i, ia'i!

Zamfira. O, asta nu se cade!

Gnleanu. Fără multă ceremoniă.

Zamfira. Hei bine, décă mĕ silescĭ, fiă. (Ia punga.)

Goleanu. Şi încă unŭ lucru, cocónă Zamfiro. Nu mĭ-ai istorisitŭ, că odată ai încercatŭ sĕ facĭ o mică speculaţiune cu croitorulŭ ăsta bogatŭ?

Zamfira. Ba da, asta a fostŭ atuncĭ când am purtatŭ procesŭ amêndoi. Atuncĭ mĭ-am gânditŭ aşa: cum e voia lui Dumneḑeu! deórece casele nóstre sunt lipite una de alta —

Geleanu. Veḑĭ bine, totŭ aşa ar puté sĕ fiă şi paturile lipite unulŭ de altulŭ.

Zamfira. Am pusŭ pe o a treia persónă sĕ'lŭ iscodéscă; dér necioplitulŭ a ḑisŭ că îi sunt pré bĕtrână.

Goleanu. Pretextŭ numai! Eştĭ încă în anii cei mai frumoşĭ, femeiă avută, cu clientelă bună. Ai încercatŭ ceva în lumea asta.

Zamfira. O, da, asta-i aşa.

Goleanu. Décă d-lŭ Petecescu n'ar fi fostŭ atâtŭ de înamoratŭ de Săftica mea, de sigurŭ te-ar fi luatŭ cu amêndouĕ mânile.

Zamfira (ruşinându-se). Ah, ce naiba! cine o sĕ apuce aşa: cu amêndouĕ mânile!

Goleanu. Vorba vine, şĭ-apoi între noi rĕmâne. Dér décă va vedé acum, că fata e perdută pentru elŭ, pe ce ne prindemŭ, că atuncĭ croitorulŭ depune fórfecile la piciórele d-tale şi nu'ţĭ mai rĕmâne decâtŭ sĕ'ţĭ pregătescĭ podóba capului?

Zamfira (zîmbindŭ). Mare şiretŭ mai eştĭ!

Goleanu. Haide, mĕ facŭ votrulŭ d-tale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

greu, o are pământulŭ dela conținutulŭ sĕu lutosŭ.

Lutulŭ are o însușire fórte deosebită; elŭ absórbe în sine fórte multă apă și se uscă cu încetulŭ și anevoie, ér décă este odată plinŭ cu apă, nu mai lasă sĕ pĕtrundă apă în sine. Câtă apă primesce în sine, atêrnă dela starea în care se află. Décă este aratŭ de curêndŭ și mĕrunțitŭ bine, primesce în sine cu multŭ mai multă apă, decâtŭ atuncĭ când a statŭ unŭ timpŭ óre-carele și s'a îndesatŭ. Pe vremurĭ ploióse ajunge lutulŭ în starea acésta fórte repede; elŭ se îndésă și se bătătoresce prin ploi așa de tare, încâtŭ apa nu mai pĕtrunde în elŭ de locŭ. Ajungêndŭ pământulŭ lutosŭ în starea acésta, nu se mai face pe timpurĭ ploióse în cirŭ, décă pământulŭ este înclinatŭ puținŭ și prisosulŭ de apă se póte scurge de pe elŭ. Din pricina acésta nu este de lipsă, ca sĕ arămŭ pământurile lutóse și argilóse în straturĭ înguste, décă suntŭ puținŭ înclinate și apa de nea și de plóiă se póte scurge de pe ele, ci este de ajunsŭ ca pe pământurile cu sĕmênăturĭ de iérnă sĕ ne tragemŭ nisce brazde (pașpure) pentru scurgerea apei. Pașpurele nu suntŭ nicĭ pe departe atâtŭ de stricăcióse ca rozórele.

Prin pașpure putemŭ apĕra pământulŭ numai contra stricăciunei ce vine dela apa de plóiă și de nea, dér nu și contra stricăciunei, ce vine dela apa ce isvoresce din pământŭ. Scopulŭ la care țintimŭ prin ele nu póte fi așadéră acela, ca sĕ apĕrămŭ contra apei partea moșiei care se află mai susŭ decâtŭ ele, ci ca sĕ nu lăsămŭ apa sĕ curgă în partea moșiei ce este mai josŭ decâtŭ ele. De aceea pașpurele trebue sĕ le tragemŭ astfelŭ, ca sĕ prindă, sĕ apuce apa ce se strecóră prin arătură în partea înclinată a locului, și s'o conducă la o parte. Recerinței acesteia corĕspundŭ ele numai atuncĭ, décă le tragemŭ astfelŭ, ca sĕ alcătuiască cu înclinarea, ce o are locul, unŭ unghiu piezișŭ. Pașpurele, ce vedemŭ că le facŭ plugarii de-a dreptulŭ în direcțiunea spre care este locul înclinatŭ, nu suntŭ de nicĭ unŭ folosŭ, fiind-că acestea nu pot prinde apa, ér pașpurele, care facŭ unŭ unghiu dreptŭ cu înclinarea ce o are locul, prindŭ ce e dreptŭ tótă apa, ce se scurge de preste locŭ, dér nu o potŭ conduce la o parte, fiind-că acestea au posiție orizontală.

Ca sĕ putemŭ înțelege mai bine cele dise aicĭ, credemŭ, că nu este de rĕu sĕ ne înfățisămŭ lucrulŭ prin o figură. In figura de față (1) săgéta ne arată direcțiunea, spre care este locul mai tare înclinatŭ. Pașpura trasă în direcțiunea liniei punctate *ab* nu ajută nimica, pentru că nu prinde apa. Pașpura trasă în direcțiunea liniei punctate *cd* prinde tótă apa, ce vine din susŭ, dér avêndŭ posiția orizontală, n'o póte însĕ conduce la o parte și umplându-se pașpura cu apă, apa trece preste ea și curge mai departe. Pașpura trasă în direcțiunea liniei *ef* prinde tótă apa ce vine din susŭ preste locŭ și o conduce la *e*.

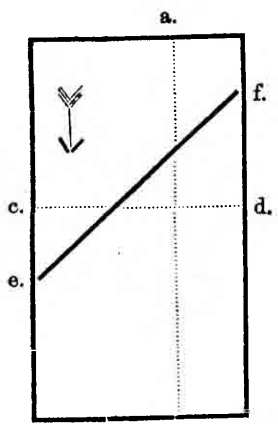

Fig. 1. b.

Décă se află pe pământurile cu sĕmĕnăturĭ locurĭ găvănóse de forma moldei, pașpurele sĕ nutrécă prin ele, ci pe deasupra lorŭ, fiind-că de alt-cum se adună în ele apă și se nascŭ băltițe. De multe-orĭ se întêmplă, că pământurile suntŭ înclinate în diferite părțĭ, séu au o înclinare atâtŭ de mică, încâtŭ numai cu ochii liberĭ nu suntemŭ în stare s'o hotărîmŭ bine și astfelŭ nu scimŭ în ce parte și cum sĕ facemŭ pașpurele. In casurĭ ca acestea facemŭ pașpurele în direcțiunea diagonalelorŭ, după cum se póte vedé din figura 2. Apa îșĭ caută locŭ în direcțiunea aceea, spre care pământulŭ este mai tare înclinatŭ.

Fig. 2.

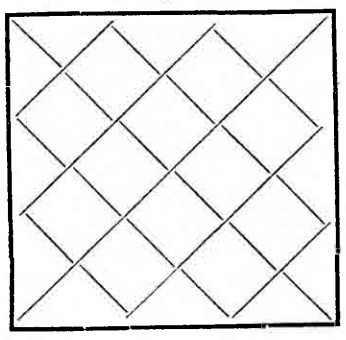

Décă pământurile lutóse grele, care nu lasă apa sĕ străbată prin ele, au posiție plană, și din pricina acésta apa dela suprafața lorŭ nu se póte scurge nicĭ într'o parte, ci se adună pe locŭ și formézĕ băltițe, cu pașpurele nu putemŭ ajunge la nicĭ o ispravă. Intre asemenea împrejurărĭ trebue sĕ îngrijimŭ noi ca sĕ se pótă scurge într'o direcțiune órecare. Acésta o facemŭ așa, că arămŭ pământurile în straturĭ înguste și bulbucate. Lucrulŭ de căpetenie este însĕ, ca rozórele sĕ fie câtŭ se póte de înguste și adêncĭ.

Décă pătura arabilă lasă apa sĕ străbată prin sine, dér nu o lasă partea subsolului, care este în nemijlocită atingere cu ea, avemŭ de lucru cu unŭ pământŭ nenorocitŭ, în care pătura arabilă se prefăce într'unŭ cirŭ, chiar și după ploi potrivite, și în care plantele suferŭ fórte multŭ din pricina umedélii ce vine din ploi și din nea. In asemenea împrejurărĭ mijlocul celŭ mai bunŭ și mai potrivitŭ pentru a apĕra plantele contra umedélii stricăcióse este a ara pământurile în straturĭ bulbucate bine, înguste și cu rozóre adêncĭ. Décă umedéla pământului vine dela apa ce isvoresce din pământŭ, la care se mai adauge apoi și apa de plóiă și de nea, straturile înguste, plane și bulbucate nu ducŭ la nicĭ unŭ capĕtŭ și nu suntŭ de nicĭ unŭ folosŭ. In casulŭ acesta pământulŭ nu se umedésce prin apa, ce străbate din susŭ în josŭ, ci de apa ce se ridică din josŭ în susŭ. Din pricina acésta șanțurile și gropile cele micĭ, ce vedemŭ, că le facŭ țĕranii în locurile apătóse, nu folosescŭ nimica; acestea nu potŭ împedeca apa, ca sĕ nu se ridice în susŭ până în pătura arabilă. Gropile și șanțurile trebue sĕ le facemŭ atâtŭ de adêncĭ și de dese, ca apa din pământulŭ ce se află între douĕ gropĭ séu șanțurĭ sĕ nu se mai pótă ridica până în pătura arabilă.

Pentru ca sĕ putemŭ svênta pământurile în modulŭ acesta, înainte de tóte trebue sĕ fiă în apropiere unŭ locŭ mai josŭ, unde sĕ putemŭ abate (conduce) apa. Cu câtŭ este locul acesta mai josŭ, cu atâtŭ mai adêncĭ putemŭ face șanțurile și gropile, în care sĕ se scurgă apa, și cu atâtŭ mai bine sĕ va svênta pământulŭ. Din contră, pentru-ca sĕ putemŭ abate apa în modulŭ acesta, nu este neîncunjuratŭ de lipsă ca pământulŭ sĕ fie înclinatŭ într'o parte séu în alta. Nefiindŭ pământulŭ înclinatŭ, ci oblu, șanțurile și gropile le facemŭ spre partea în cătrău are sĕ se scurgă apa, din ce în ce totŭ mai adêncĭ.

Décă în apropiere nu se află locŭ afundŭ, în care sĕ putemŭ conduce apa, ne putemŭ întocmi noi o grópă adâncă séu putemŭ adânci alvia părăului. Fiindŭ întocmirile acestea gata și aflându-se în apropiere destule petri, lucrarea mai departe o póte îndeplini fiesce-care plugarŭ fără ca sĕ fie silitŭ a face cheltuelĭ în banĭ. Va face nisce șanțurĭ de 1 metru până la 1 metru și 20 centimetri de adêncĭ în direcțiunea aceea, spre care are sĕ se scurgă apa. Șanțurile le umple până la o înălțime de 40 centimetri cu petricele séu cu petri mĕrunțite, preste ele pune vre-o-douĕ paie, muschiu séu erică și preste acestea pământŭ, așa că șanțulŭ vine astupatŭ din nou. Apa se scurge printre petricele și nu se mai ridică în susŭ până la pătura arabilă.

Câtŭ de departe au sĕ fie șanțurile unele de altele, décă e lipsă sĕ facemŭ mai multe, atârnă dela mai multe împrejurărĭ, și anume dela adêncimea șanțurilorŭ, dela mulțimea apei și dela însușirea pământului. Décă șanțurile suntŭ mai adâncĭ, potŭ fi mai departe unele de altele; ér décă pământulŭ este mai apătosŭ, trebue sĕ facemŭ mai multe șanțurĭ pentru scurgerea apei; totŭ așa trebue sĕ facemŭ mai multe șanțurĭ, décă pământulŭ lasă cu greu apa sĕ se strecóre.

Pentru, ca apa, ce se adună în șanțurĭ, sĕ se pótă scurge, începemŭ a face șanțurile dela vĕrsătură, adecă dela loculŭ acela unde are sĕ se scurgă apa. Pământulŭ, ce-lŭ scótemŭ din șanțurĭ, sĕ nu-lŭ aruncămŭ aprópe de marginea lorŭ, fiind-că apasă asupra acestora și marginele șanțurilorŭ se potŭ fórte ușorŭ surupa. Décă pământulŭ din loculŭ ce voimŭ sĕ-lŭ svêntămŭ nu se macină ușorŭ și nu se surpă în șanțurĭ, acestea le lăsămŭ unŭ timpŭ óre-carele deschise, pentru-ca apa, ce se adună în ele, sĕ se pótă scurge, înainte de a începe a umplé șanțurile cu petri și a-le astupa. Décă însĕ marginele șanțurilorŭ se surpă ușorŭ, trebue sĕ le umplemŭ îndată cu petri, dér nu începêndŭ dela vĕrsătura șanțurișorŭ, ci dela loculŭ celŭ mai ridicatŭ alŭ lorŭ. Décă amŭ umplea șanțurile cu petri începêndŭ dela vĕrsătură, apa de mai în susŭ s'ar turbura, ar nomoli petrile și nu s'ar mai puté strecura printre ele. Petrile le acoperimŭ cu paie, muschiu ș. a. ca sĕ nu se pótă strecura țĕrêna printre ele și sĕ astupe locurile góle dintre petri.

Décă nu avemŭ petrile de lipsă, cu care sĕ umplemŭ șanțurile, séu décă numai fórte cu greu ni-le putemŭ câștiga, svêntarea pământului se póte face cu țĕvĭ și scocurĭ de lutŭ séu prin așa numitulŭ drinagiu (drainage). Lucrarea acésta fórte folositóre este împreunată cu unele cheltuelĭ, și în împrejurările, în care se află poporulŭ nostru, puținĭ se vorŭ folosi de acestŭ mijlocŭ. — (După Dr. Löll.)

Povețe practice *)

Vindecarea vitelorŭ de bóla de gură și unghii

Se tórnă puțină apă caldă peste 3 lingurĭ de salicilŭ (din apotecă, farmaciă, spițeriă) pusŭ într'o ólă de pământŭ. După ce s'a topitŭ, se lungesce cu apă călduță încâtŭ întréga soluțiune (apa în care se topescŭ sărurĭ) sĕ fie $4^1/_2$ litri. Cu apă de acésta se spală unghiile și gura vitelorŭ bolnave, de trei orĭ pe ḑi. Unghiile, după fiecare spălare, trebuescŭ presărate cu pulbere

*) Din: **„Isvorŭ de bunăstare“** de *Grigorie Sima*, carte, ce va apărea peste câteva ḑile în tipografia *W. Krafft* în Sibiiu, în care se cuprindŭ mai mulue sute de astfelŭ de povețe practice culese de pe tóte terenele vieței.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zamfira. Ai darulŭ de a convinge. — Nu-i vorbă, mĕ hotărîsemŭ sĕ plângŭ în liniște pe rĕposații mei patru bărbați. Dér décă vĕdŭ degetulŭ lui Dumnedeu —

Goleanu. Și mâna croitorului, nu-i așa? Ei bine, învoiala e făcută.

Zamfira. Cine s'ar fi mai gânditŭ la așa ceva! Intunecóse mai suntŭ căile destinului!

Goleanu. Mai alesŭ în camerile miresei.

Săftica (care stă la feréstră). Pentru numele ceriului! vine epitropulŭ meu!

Goleanu. Iute dincolo! (Impinge pe Zamfira prin spărtură). La revedere, dragă Saftico! (Intră și elŭ după Zamfira).

Săftica (atêrnă repede hainele la părete și trage perdéua peste ele.)

SCENA A PATRA.

Petecescu bate de afară la ușă. **Cei dinainte.**

Săftica. Cine e?

Petecescu. Eu sunt, puiculiță! Epitropulŭ tĕu, iubitulŭ și miculŭ tĕu Petecescu.

Săftica (deschide). Te-ai și intorsŭ?

Petecescu. Da, bibilica mea, te dóre inima după mine, te omóră urîtulŭ fără mine?!

Goleanu (care ascultă dincolo în odaia lui). Ce'șĭ închipuesce nebunulŭ!

Săftica. Ce sĕ facŭ?! cautŭ sĕ'mĭ omorŭ vremea pe câtŭ potŭ mai bine.

Petecescu. Cu ce, mĭeluș́éua mea? cu ce?

Săftica. Lucrezŭ —

Goleanu. La gătéla ei de pe capŭ.

Petecescu. Fórte bine facĭ.

Săftica. Vorbescŭ —

Goleanu. Cu iubitulŭ ei.

Petecescu. Fórte înțelepțesce facĭ.

Săftica. Mĕ gândescŭ —

Goleanu. Că eștĭ unŭ nebunŭ.

Petecescu. Hei, șĭ-asta-i bine. Dér nu-i așa că'n cele din urmă totŭ te birue dorulŭ și nerăbdarea?

Săftica. Vedĭ bine, dorescŭ adeseorĭ —

Goleanu. Dér nu după dumnéta.

Petecescu. Asta mĕ încântă!

Săftica. Când lipsescĭ pré multŭ de acasă, atuncĭ mĕ și rogŭ —

Goleanu. Sĕ 'ți vie mórtea.

Petecescu. Ah, ce copilă bună!

Săftica. Uneorĭ mĕ cuprindŭ fiorĭ—

Goleanu. Când te întorcĭ acasă.

Petecescu. Da, asta o credŭ eu.

Săftica. Când înserézĕ, mi-se pare că vĕdŭ figurĭ. Atuncĭ mĕ strînge —

Goleanu. In brațe.

Petecescu. Asta vine din sânge.

Săftica. Atuncĭ îmĭ atinge —

Goleanu. Buzele.

Petecescu. Asta nu însemnézĕ nimica.

Săftica. Dér deodată intervii d-ta—

Goleanu. Ca o fantomă.

Petecescu. Incântătorŭ lucru!

Săftica (zîmbindŭ și rușinându-se). Privescŭ în d-ta —

Petecescu. Hei spune odată, ce?

Goleanu. Pe celŭ mai mare măgarŭ.

Petececsu (zîmbindŭ). Te pricepŭ eu.

Săftica. Rușinea îmĭ închide gura, dér inima mea —

Goleanu. Îșĭ rîde de d-ta.

Petecescu. Fórte bine, porumbița mea, astfelŭ de sentimente le-am și meritatŭ eu din partea ta.

SCENA A CINCEA.

Ioniță. Cei dinainte.

Ioniță (intră în odaia lui Goleanu.) Étă aci, oficerulŭ stării civile a trimisŭ contractulŭ.

Goleanu. Pst! tăcere!

Petecescu. Acum nicĭ sĕ nu mai trăgănimŭ multŭ timpŭ lucrurile.

Săftica Asta o sperŭ și eu.

Petecescu. Gingașele tale dorințe au sĕ se împlinéscă încurênd.

Săftica In curêndŭ?

Goleanu. Fórte încurênd.

Petecescu. Fórte încurênd, fata mea. Atuncĭ numai mórtea sĕ te mai despartă de iubitulŭ tĕu —

Goleanu. De mine.

Săftica (mai multŭ pentru sine.) De elŭ!

Petecescu. Adecă de mine. Acum trebue sĕ te lasŭ încă unŭ momentŭ singură. Mĕ ducŭ în grabă dincolo la Sare-n-casă sĕ probezŭ haina. Voiu vedé décă adĭ e vizibilă damicela. N'ai nevoiă sĕ încui ușa, pentru că mĕ întorcŭ îndată. Atuncĭ sĕ 'ți trécă séra în dulcĭ îndeletnicirĭ de iubire lângă credinciosulŭ tĕu Petecescu, ca unŭ părîu sub rosarĭ. (Ia haina de probă și face Săfticii bezele.*) Vomŭ înșira inimile nóstre în acele **)

*) Semne de sărutatŭ cu degetulŭ pe buze.
**) Aculŭ de cusutŭ.

de salicilŭ, de care e bine a se arunca nițelŭ (puținelŭ) și prin grajdŭ, pe josŭ, unde de altcum se cere a se ține cea mai mare curățeniă, pentru-că germenĭ de bólă se află îndeajunsŭ și în gunoiulŭ vitelorŭ bolnave, In apa de bĕutŭ a vitelorŭ încă trebuesce amestecatŭ 2 lingurĭ de salicilŭ, topitŭ mai ântâiu în apa caldă.

*

Când se înfóie vitele de nutreță verde.

Suntŭ unele nutrețurĭ verdĭ, de care vitele mâncândŭ multŭ se înfóie (se umflă) și ușorŭ putemŭ sĕ rĕmânemŭ făr'de ele. In astfelŭ de întêmplărĭ e a se sfredelì unŭ ou de găină la amêndouĕ capetele. Suflămŭ la unŭ capĕtŭ, ca întregŭ conținutulŭ lui sĕ iésă afară. Una din găurĭ o înfundămŭ cu miedŭ de pâne, umplemŭ oulŭ cu uleiu de terpentinŭ și, punêndŭ degetulŭ în cealaltă spărtură, introducemŭ oulŭ atâtŭ de adêncŭ pe gâtlejulŭ vitei, încâtŭ sĕ fiă nevoită a'lŭ înghiți. Peste 10—15 minute ea e mântuită.

*

Prafurĭ în contra anghinei la porcĭ.

Florĭ de puciósă (sulfurŭ)	20 gr.
Antimoniu crudŭ . . .	20 gr.
Nitratŭ de Kali	40 gr.

Aceste materii se amestecă bine, se împărțescŭ în 10 părțĭ, făcêndŭ astfelŭ 10 prafurĭ, din carĭ dămŭ pe dĭ de 3 orĭ la porculŭ bolnavŭ, totdéuna câte unŭ prafŭ.

*

Cleiu nepăsătorŭ de apă.

Cleiulŭ după ce se înmoaie în apă, se ia și se topesce în uleiu de inŭ (firniss) pe jăraticŭ puținŭ. La cleiulŭ așa gătitŭ apa n'are ce'i face. E potrivitŭ pentru mĕsarĭ la cleirea de mobile.

*

Saramură pentru șuncĭ.

Piciorógele, menite a se pregătì dreptŭ șuncĭ, se săréză ca de obiceiu, cu celelalte cărnurĭ, și, după ce au statŭ 10 dile li-se gătesce saramură în chipulŭ următorŭ: Se ia la 4 șuncĭ 30 gr. salitră, 60 gr. sĕmênță de coriandru, 60 gr. șneapăn (sĕmênță de brădișorŭ) și 8—10 căpĕținĭ de aiu (usturoiu). Toate acestea se pisézà în deosebĭ și în urmă se amestecă într'unŭ talerŭ (blidŭ). Cu sara-mura acésta șuncile se frécă bine, se ținŭ în ea ca la 8 dile, apoi se punŭ la fumŭ. Afumarea cu câtŭ se face mai repede, cu atâtŭ șuncile suntŭ mai gustóse.

HIGIENĂ.

Ingrijirea copiilorŭ de țiță.

(Urmare din Nr. 40 și 46 ai „Gazetei".)

Tóte purtările față cu copilulŭ devinŭ o necesitate și elŭ ajunge sclavulŭ obiceiurilorŭ dulcĭ și totŭ odată și miculŭ tiranŭ alŭ acelora, de care este încongiuratŭ; feriți-vĕ dér de a purta copilulŭ pré desŭ în brațe, căcĭ se va deprinde așa, va cere totdéuna, nu va fi nicĭ-odată liniștitŭ, nicĭ nu va dormi fără de acésta, mai alesŭ până la vêrsta de o jumĕtate de anŭ.

Copilulŭ trebue sĕ stea totdéuna în posițiă culcată, chiar în brațe ținutŭ nu trebue schimbată acéstă posițiă, și abia dela vêrsta de jumătate anŭ înainte poțĭ sĕ-i dai o posițiune ședĕtóre, cam rădimatŭ și bine sprijinitŭ la spate; mai folositorŭ pentru copii este, de a-i pune josŭ, pe unŭ așternutŭ, culcațĭ pe spinare, sĕ fie depărtatŭ din jurulŭ lorŭ orĭ-ce lucru, de care s'ar putĕ lovi, și sĕ-i lașĭ sĕ se miște și sĕ se rostogolésca după placŭ; acestea le face fórte bine, le întăresce membrele corpului și puterea se desvóltă mai bine, totodată le face și o mare plăcere, se ostenescŭ puținŭ, mănâncă apoi mai cu gustŭ și dormŭ mai bine. Copilulŭ nu trebue lăsatŭ nicĭ-odată singurŭ, când e pe patŭ séu pe masă, cum se întêmplă adeseorĭ, mai alesŭ când sunt încredințațĭ servitorilorŭ; prin o singură mișcare copilulŭ póte sĕ cadă josŭ — și urmările suntŭ incalculabile.

Pentru copii este mare necesitate și fórte de folosŭ de a fi purtațĭ adeseorĭ la aerŭ curatŭ, bine 'nțelesŭ că nu prin stradele infecte ale orașului, ci la grădinĭ sĕu la locurĭ libere, unde suntŭ copacĭ de unde potŭ inspira aerŭ curatŭ și cu aroma arborilorŭ și pentru acestŭ scopŭ suntŭ fórte practice micele căruciore împletite în formă de coșŭ, care servescŭ atâtŭ la dormitŭ, câtŭ și când copii suntŭ deștepțĭ, și fiindŭ-că suntŭ ușore de purtatŭ dela unŭ locŭ la altulŭ. Copilulŭ póte sĕ stea în căruciorŭ aprópe de mamă-sa, orĭ unde dênsa va fi ocupată; mai este și altŭ folosŭ, fiindŭ-că copilulŭ în cele douĕ lunĭ dintâi progresézà mai repede, vederea se întăresce; începe încetulŭ cu încetulŭ sĕ cunóscà persónele, sĕ cuprindă câte unŭ lucru cu ochii, și se află așa de bine vĕdêndu-se înconjuratŭ de familiă, încâtŭ elŭ stă une-orĭ ceasurĭ întregĭ deșteptŭ și liniștitŭ; și mișcările pe care le primesce copilulŭ prin purtarea în căruciorŭ, suntŭ multŭ mai de preferatŭ decâtŭ purtarea în brațe, căcĭ mulțĭ copii au devenitŭ diformĭ fiindŭ ținuțĭ într'o rea posițiă.

Sentințe.

Omulŭ nobilŭ atrage ómenĭ nobilĭ la sine. **Goethe.**

*

Viéța unui omŭ este caracterulŭ sĕu. **Goethe.**

*

Celŭ mai mare bunŭ alŭ omului este unŭ caracterŭ moralŭ bunŭ. **Boie.**

*

Ne plângemŭ asupra lipsei de caractere. Avemŭ dreptŭ, pentrucă este înfricoșată lipsa acésta. Putemŭ cerceta sate și orașe întregĭ cu de-amĕruntulŭ, și ne simțimŭ fericițĭ, décă aflămŭ vr'unulŭ. **Diesterweg.**

*

Inainte de a pedepsi copilulŭ, învĕlesce nuiéua (jórda) într'unŭ „Tatălŭ nostru". **Luther.**

*

Esperiința ne învață, că prin blândețe putemŭ face mai multŭ, decâtŭ prin frică și silă servilă. **Luther.**

Din traista cu minciunile.

Nicĭ verdĭ n'am vĕdutŭ.

Unŭ țiganŭ mergea pe unŭ drumŭ într'o dĭ de vĕră, cam pe la asfințitulŭ sórelui. Uitându-se elŭ mai multă vreme la umbra lui, și vĕdêndŭ că se face din ce în ce totŭ mai mare, dintr'odată se oprì în locŭ și începŭ a grăì cu glasŭ tare:

„Dómne, mare sunt eu; óre ce așŭ putĕ sĕ le fiu? ..... Așŭ putĕ sĕ le fiu birĕu! ..... Prea micŭ! ..... Așŭ putĕ sĕ le fiu notarășŭ! ..... Pré micŭ! .... Așŭ putĕ sĕ le fiu solgăbirĕu! ..... Pré micŭ! ..... Așŭ putĕ sĕ le fiu căpitanŭ! ..... Pré micŭ! ..... Așŭ putĕ sĕ le fiu ghinărarŭ! ..... Pré micŭ .... Așŭ putĕ sĕ le fiu împĕratŭ! ..... Pré micŭ! ... Așŭ putĕ sĕ le fiu Arhanghelŭ! .... Pré micŭ! ..... Eu așŭ putĕ sĕ le fiu Arhanghelulŭ Arhanghelilorŭ, care a arhanghelitŭ pe Arhanghelulŭ Arhanghelilorŭ!"

Mai susŭ nu se putea înălța țiganulŭ nostru.

Pe când grăia elŭ însĕ astfelŭ, doi pĕcurarĭ, carĭ erau în apropiere, îlŭ audiră, și unulŭ dintre ei dise cătră celalaltŭ:

„Mĕi sóțe, de'mĭ vei bate pe cioroiulŭ ăsta, sĕ scii că ai dela mine o óiă!"

— Bine, fĕrtate! o sĕ-i dau ba... lui Sân-Petru.

Dicêndŭ aceste cuvinte, pĕcurarulŭ eșì pe altă parte, la capulŭ unui podŭ, peste care scia c'o sĕ trécă țiganulŭ, și se prefăcŭ, că nu vede bine. Când sosì ciorăpina, elŭ îșĭ luà căciula din capŭ și începŭ a se ruga cu umilință:

„Vai, sfinte Arhanghele, rĕu mĕ dorŭ ochii; milostivesce-te și nu mĕ lăsa sĕ orbescŭ cu desĕvêrșire!"

Țiganulŭ îi întinse cu mândriă mâneca dela cămașă și-i dise:

— Na, vórbo, șterge-te!

Hoțulŭ de pĕcurarŭ se făcŭ că se șterge cu mâneca țiganului și apoi grăì din nou:

„Asta nu'mĭ folosesce nimica, sfinte Arhanghele, dér rogu-te, milostivesce-te și dămŭ nițelŭ pĕrulŭ sfinției tale sĕ mĕ atingŭ cu elŭ pe la ochĭ, că de bună-sémă o sĕ'mĭ ajute!"

Țiganulŭ, neavêndŭ de lucru, îșĭ plécă capulŭ în josŭ și-i dice pĕcurarului.

— Na, vórbo, vindecă-te!

Aoleo, ce-lŭ aștepta pe bietulŭ cioroiu:

Pĕcurarulŭ îșĭ implântà sdravĕnŭ mânile în pĕrulŭ lui, și trage-lŭ, împinge-lŭ, dă-i, tăvălesce-lŭ, de gândeai că atâta-i e! In sfîrșitŭ, după-ce vĕdŭ, că l'a blagoslovitŭ din destulŭ, se prefăcŭ că-lŭ scapă.

Sĕ fi vĕdutŭ fugă la cioroiulŭ nostru!.. Sbura, nu alt-ceva!

Așa trecŭ elŭ printr'o pădure întrégă, până când eșì în partea ceealaltă. Aicĭ se'ntâlnì cu unŭ omŭ, care venia cu carulŭ după lemne.

Omulŭ îlŭ întrebà:

„Mĕi țigane, nu cum-va ai vĕdutŭ lemne uscate pe-aicĭ, prin pădure?"

Da țiganulŭ:

O Dómne, bade!.... Nicĭ verdĭ n'am vĕdutŭ!

Gândeamŭ, că-i Vinerĭ!

Unŭ țiganŭ rodea la slănină într'o Miercurĭ, de-i trosneau măselele. Cine scie, cum o fi pusŭ ghiara pe ea.

Unŭ Românŭ îlŭ vede și îlŭ întrebà:

— D'apoi bine, mĕi cioroiule, nu scii tu, că adĭ e Miercurĭ? Cum de mănâncĭ cu dulce?

„Aolea Românico", rĕspunse țiganulŭ spĕriatŭ. „Dómne, iartă-mĕ .... Gândeamŭ, că-i Vinerĭ!"

Șépte cu cânĭ cu totŭ.

Unŭ țiganŭ fŭ trimisŭ în diua de Pascĭ dela o stână la biserică după anafură. Țiganulŭ cum ajunge la biserică, întră'n lăuntru, se duce la crâsnicŭ și-i

---

iubirii, cu fórfecele dorinței vomŭ tăia din cale, vomŭ lua mĕsură la micĭ și mititele păpușele, și vomŭ cóse cu sîrguință la fericirea nóstră, până ce se va face o cusătură, pe care numai cósa morții sĕ o pótă desface.—Rĕmasŭ bunŭ, bibilica mea, tu care mĕ ții în continuă amețélă! Rĕmasŭ bunŭ! (Ese).

Săftica. Rĕmasŭ bunŭ, tu dĭ de postŭ pentru mine! — Acum se apropie momentulŭ decisivŭ. Iute dincolo! (Dă perdéua la o parte și sare în odaiă la Goleanu.)

SCENA A ȘÉSEA.

Persónele de mai 'nainte în odaia lui Goleanu.

Săftica. Étă-mĕ aci. Epitropulŭ meu va fi aicĭ la momentŭ.

Goleanu Ca sĕ probeze haina. Am auditŭ totŭ ce-ațĭ vorbitŭ.

Săftica. Cum îmĭ bate inima! Numai de-ar eșì lucrulŭ la bunŭ sfêrșitŭ.

Goleanu. Sĕ nu fii îngrijată.— Cocónă Zamfiro, ia 'mĭ mirésa și du-o în odaia d-tale, îmbrac'o iute cu altă haină pe désupra, pune'i o gătélă pe capŭ și vino apoi cu dênsa îndĕrătŭ aci.

Zamfira. Vino, domnișóră. Gluma asta are sĕ ne facă sĕ murimŭ de rîsŭ. (O duce pe Săftica cu ea.)

Goleanu. Ajută 'mĭ, Ioniță. (Atêrnă tabloulŭ érășĭ peste spărtura din zidŭ.)

Petecescu (bate de-afară la ușe).

Ioniță. Étă'lŭ că și bate la ușe.

Goleanu (se așédà pe scaunŭ, ia o carte în mână și se preface că citesce.) Intră!

SCENA A ȘÉPTEA.

Petecescu. Goleanu. Ioniță.

Petecescu. Sunt pré plecatulŭ d-tale servŭ! Aducŭ, precum mĭ-aĭ poruncitŭ, încântătórea hăinuță, ca sĕ o probeze încântătórea damă, pentru care ai comandat'o d-ta, pré stimabile și pré respectabile Domnule.

Goleanu. Fórte bine, Domnule Petecescu. Dér fă bine și mĕ cruță cu „pré stimabile și pré respectabile". Eu sunt neguțătorŭ.

Petecescu. Hei ce! D-ta pré stimabile și pré respectabile ai banĭ, vrĕu sĕ dicŭ: multĭ bunĭ, și prin urmare din grația lui Dumnedeu și a banilorŭ se cuvine sĕ ți-se dică astfelŭ. Strămoșii nostri erau ómenĭ bunĭ. Dumnedeu sĕ le dea bine, dér cam încăpăținațĭ. Nobleță și onóre, pâne și sare — asta era totulŭ pentru ei; nobleță și banĭ, carne și untŭ — asta e totulŭ pentru noi.

Goleanu. Eștĭ politicŭ din cresĕetŭ până'n tălpĭ, scumpe domnule Petecescu.

Petecescu. E așa dicêndŭ o pasiune a mea încă de când eram de-o șchiópă. De câte orĭ croescŭ o haină, mi-se pare că împartŭ o țéră.

Goleanu. Atuncĭ trebue că clientela d-tale ese rĕu de totŭ la socotélă.

Petecescu. Ah, nu, dér rotundescŭ puținŭ și pentru mine.

Goleanu. Eftinŭ de totŭ.

Petecescu (începêndŭ a desface rochia). La haina asta, ca artistŭ ce sunt și care țiu la onóre, trebue sĕ observŭ, că nu garantezŭ, că are sĕ se potrivéscà acuratŭ, deórece mĕsura n'a luat'o mâna mea dibace, ci unŭ meșterŭ-strică.

Goleanu. Mirésa mea era atuncĭ la țéră; acum însĕ se află érășĭ în orașŭ și prin urmare ușorŭ se póte îndrepta orĭ-ce greșală.

Petecescu. Dă'mĭ voiă sĕ te întrebŭ, unde locuesce grațiósa d-tale mirésă?

Goleanu. Aci la mine.

Petecescu. La pré stimatŭ d-ta? Hei-hei-hei!

Goleanu. Dér pentru asta nu trebue sĕ'ți facĭ vr'o ideiă rea.

Petecescu. Feréscà-mĕ cerilulŭ! despre ómenii bogațĭ nu cugetŭ nicĭ-odată rĕu.

Goleanu. Ioniță, întrébà pe mirésa mea, décà are plăcere sĕ vie entru unŭ momentŭ încóce.

Ioniță (ese.)

Goleanu. Ce fericitŭ omŭ eștĭ, domnule Petecescu! Ce viéță plăcută ducĭ! Cele mai frumóse fete aparŭ înaintea d-tale în celŭ mai mare negligé.

Petecescu. Mĕ mirŭ și eu uneorĭ de curagiulŭ ce'lŭ amŭ, căcĭ deh! omŭ sunt și eu.

Goleanu. Omŭ cu patimă.

Petecescu. Mai alesŭ când trebue sĕ iau mĕsură peste unŭ peptŭ plinŭ—

Goleanu. Atuncĭ bate în peptulŭ d-tale celŭ slabŭ?!— Câțĭ amanțĭ nu te vorŭ fi pismuindŭ! Étă, privesce de esemplu acestŭ tablou: Phiramus și Thisbe. Décà Phiramus ar fi fost croitorŭ, atuncĭ n'ar fi avutŭ nevoiă sĕ vorbéscà cu iubita sa printr'o spărtură în zidŭ.

Petecescu. Printr'o spărtură în zidŭ? Audĭ, audĭ!

Goleanu. Erau copii din vecinĭ. Buna Thisbe avea unŭ epitropŭ rĕu, care o păzea ca unŭ bălaurŭ.

Petecescu. Și așa practicau dragostea printr'o spărtură în zid? Audĭ drăcia naibii!

Goleanu. Nu le rĕmânea altceva de făcut.

Petecescu. Trebue, că epitropulŭ ei era unŭ prostŭ de da în gropĭ, de vreme ce n'a observatŭ nimicŭ.

Goleanu. Da, din fericire era un măgarŭ.

Petecescu. Adevĕrat măgar! ha-ha-ha!

Goleanu. Étă că vine și mirésa mea.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

spune sĕ-i dea iute anafură, căcĭ vré sĕ ducă Pascĭ la ciobanĭ.

—Câţĭ suntetĭ, mĕi Ţigane? întrebà crâsniculŭ.

„Şépte cu cânĭ cu totŭ!“ rĕspunse Ţiganulŭ. **Sandu.**

MULTE ŞI DE TOATE.

Vorbe şi rĕspunsurĭ potrivite*?

Ḑis'a unulŭ: „Cutare te ocăresce“. — Ér acela îi respunse: „Când nu sunt de faţă póte sĕ mĕ şi bată“.

*

Unŭ nebunŭ defăima pe unŭ înţeleptŭ, ér înţeleptulŭ îi ḑise: „Nicĭ pe mine mĕ vorŭ crede când te voiu lăuda, nicĭ pe tine când mĕ vei defăima“.

*

Ḑicéndŭ unulŭ împĕratului, ca nóptea sĕ isbéscă pe vrăşmaşŭ, împĕratulŭ îi rĕspunse: „Numai tâlharii şi hoţii nóptea fură isbânda“.

*

Unŭ boerŭ umflatŭ în blane, întrebà pe unŭ golŭ şi despuiatŭ, în vreme de iérnă, de-i este frigŭ la trupŭ? Acela îi ḑise: „Dér ţie îţĭ este frigŭ érna la frunte“? — „Ba nu“, ḑise boerulŭ. — „Aşa mie“, rĕspunse despuiatulŭ, „că totŭ trupulŭ ca o frunte îlŭ socotescŭ“.

*

O coconiţă mângăia unŭ mielŭ de curéndŭ născutŭ, şi întrebà pe ciobanŭ: De ce n'are córne? — Ciobanulŭ îi rĕspunse: „Pentru că nu s'a însuratŭ până acum“.

*

Unŭ împĕratŭ încingéndŭ cu sabia pe una din slugile sale, sluga îlŭ întrebà: „Ce sĕ facŭ cu ea“? — Impĕratulŭ îi rĕspunse: „De-ţĭ voiu porunci bine, urméză cu ea pentru mine; ér de'ţĭ voiu porunci rĕu, urméză cu ea în potriva mea“.

*

Arătară unui tînĕrŭ douĕ fete, una cu ochii negri şi alta cu ochii albastri, şi-lŭ întrebară: „Pe care din amêndouĕ voesce mai bine“? — Tînĕrulŭ rĕspunse: „Mai bine pe amêndouĕ, decâtŭ una din amêndouĕ, ca sĕ nu se dea pricină de gâlcévă“.

*

Unŭ tâlharŭ întêlnì pe drumŭ unŭ cocoşatŭ şi-i ḑise: „Domnule, ce te-ai încărcatŭ cu totŭ calabaliculŭ în spinare“? — Cocoşatulŭ îi rĕspunse: „De frica hoţilorŭ ce-i întêlnescŭ pe drumŭ“.

*

O coconiţă, vĕḑéndŭ cununile de nuntă, întrebà: „De ce cununa bărbatului are patru cercurĭ, ér a muierii numai trei?“ — Unulŭ îi rĕspunse: „Pentru-că muierii îi lipsesce o dógă.“ — Ér altulŭ mai bine îi ḑise: „Pentru-că bărbatulŭ o sĕ pórte unŭ cornŭ mai multŭ, decâtŭ muierea.“

*

Unŭ împĕratŭ luândŭ condeiulŭ sĕ iscăléscă o osêndă de mórte, se cam sfia, ministrulŭ îlŭ silia; împĕratulŭ îi ḑise: „Mai bine ar fi fostŭ orĭ sĕ nu fi sciutŭ sĕ scriu, orĭ sĕ nu fi împĕrăţitŭ“

*

Unulŭ se fălia, că vede fórte departe şi ḑicea altuia: „Veḑĭ şorecele acela în vêrfulŭ muntelui?“ Acela îi rĕspunse ḑicéndŭ: „De vĕḑutŭ nu-lŭ vĕd, dér îlŭ audŭ ronţăindŭ.“

*

Unŭ ştreugarŭ (ce se isgonise din ţéra lui pentru blăstemăţiile lui) întêlnind peste câtăva vreme în străinătate unŭ ţĕranŭ d'ai lui, îlŭ întrebà de mai suntŭ nebunĭ în ţéra lui. Ţĕranulŭ îi rĕspunse: „De când ai plecatŭ d-ta, nicĭ unŭ nebunŭ nu s'a vĕḑutŭ.“

*] Estrase din volumulŭ manuscrisŭ alŭ Vornicului Iordache Golescu, fiulŭ banului Radu Golescu, de sub rubrica: „Vorbe şi rĕspunsurĭ potrivite“. Acestŭ volumŭ se află în biblioteca Academiei române.

Călendarulŭ săptămânei.

MARTIE are 31 ḑile. Mărţişorŭ.

1889 Ḑilele săptăm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Calend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	5 S. Muc. Canon	17 Gertrud	6. 6	5. 54
Lunĭ	6 SS. 42 Mucenicĭ	18 Alecsander	6. 4	5. 56
Marţĭ	7 Muc. Vasilie, Eugenie	19 Iosif Log.	6. 2	5. 58
Mercurĭ	8 C. Pr. Teofilact	20 Nichita	6. 1	5. 59
Joi	9 + SS. 40 Muc. din Seb.	21 Benedict	6. 0	6. 0
Vinerĭ	10 Mucenic. Codrat	22 Paulina	5. 58	6. 2
Sâmb.	11 P. Sofronie Patr. Ier.	23 Eberhard	5. 56	6. 4

Cerealele.

Dunărea s'a curăţitŭ de sloiurĭ şi compania I. R. P. de navigaţiune pe Dunăre face cunoscutŭ, că peste câteva ḑile navigaţiunea se va deschide pe tóte liniile. De-ocamdată ea primesce la tóte agenţiile mărfurĭ de mică viteză, cu destinaţiune pentru tóte staţiunile, scrie „Curierulŭ Financiarŭ.“

In *România* temperatura în genere este fórte aspră şi împedecă încă pe cultivatorĭ de a începe lucrulŭ de primăvéră. Grânele în pământŭ se anunţă a fi eşitŭ din iérnă în condiţiunĭ bune. Cu tóte acestea Ministrulŭ de agricultură, d. Alex. Lahovari, a trimisŭ prefecţilorŭ o circulară prin care le cere sĕ'i arate în modŭ esactŭ starea în care au eşitŭ sĕmĕnăturile de tómnă, din iérnă. Rapórtele prefecţilorŭ vorŭ fi decĭ fórte interesante şi fórte utile. La primirea lorŭ ne vomŭ grăbi a da unŭ resumatŭ fidelŭ, după care comercianţii noştri de cereale sĕ pótă limpede cunósce şi oficialŭ cu ce recolte intrămŭ în primăvéră.

In *Franţa* preţurile grâurilorŭ streine s'au întăritŭ. Morile au arătatŭ mai multă disposiţiune pentru cumpĕrărĭ.

In *Englitera* tendinţa e fórte fermă, atâtŭ în porturĭ, câtŭ şi în têrgurile din interiorulŭ ţĕrei. Cantităţile pe drumŭ cu destinaţiune pentru acéstă ţéră au diminuatŭ ca şi stocurile din principalele centre.

In *Germania* tendinţa a fostŭ bună în tóte târgurile pe termenŭ.

In *Austro-Ungaria* cursurile au câştigatŭ unŭ avansŭ de 10 creiţarĭ.

In *Rusia* afacerile au fostŭ calme. Cambiulŭ a mai crescutŭ încă şi navlulŭ s'a menţinutŭ la unŭ preţŭ fermŭ.

In *Anvers* (*Belgia*) cererile în cursulŭ sĕptĕmânei au fostŭ animate pentru grâurĭ. Afacerĭ importante s'au încheiatŭ în grâurĭ de Dunăre. Secara a fostŭ căutată pentru Germania şi Olanda, cu preţurĭ bine susţinute.

Grâulŭ de *România* şi *Bulgaria* cotează fr. $15^1/_2$ $20^1/_2$ suta de kilograme. Secara de Dunăre face fr. $12^1/_4$ — 14. Orzulŭ de Dunăre după calitate fr. 13—18. Tendinţa e bună şi disposiţiunile nu lipsescŭ.

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 11 Mart. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 114 423 capete, la 12 Mart. au întratŭ 6740 capete şi au eşitŭ 469, rĕmânéndŭ la 12 Martie unŭ numĕrŭ de 120,694 capete. — Se notéză: marfă *ungurésca* veche, grea dela 55 până la $55^1/_2$ cr.— marfă *ungurésca* tinĕră grea dela — cr. până la 58 cr., *de mijlocŭ* dela 57 cr. până la $57^1/_2$ cr. — *uşóră* dela 54 cr. până la 55 cr. — *marfă ţĕrănéscă* grea dela— —până la —— cr. — *de mijlocŭ* dela 54 până la 55 cr. — *uşóră* dela 53 cr. până la 54 cr. — *Marfă de România*, de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela —— cr. transito mijlociă grea dela 54—55 cr. transito uşóră dela $52—53^1/_2$ cr.— Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ vnŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ a gară cu $4^1/_2$.

Têrgulŭ de rîmătorĭ dela Severinŭ.

Mişcarea acestui têrgŭ dela 1 Aprilie 1888 până la 16 Februariu 1889 presintă următórea situaţiune: 15.810 rîmătorĭ întraţĭ în têrgŭ, din care 2525 s'au vêndutŭ în interiorulŭ ţĕrei, 10.816 s'au exportatŭ în Austro-Ungaria, 63 au fostŭ ucişĭ, ér 2406 au rĕmasŭ în sălaşe. Preţurile, cu care s'au vêndutŭ rîmătorii au variatŭ între 80 şi 85 banĭ kilogramulŭ. Sănĕtatea vitelorŭ este escelentă.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 13 Mart. 1889.

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	Preţul per 100 chilgr. până
Grâu Bănăţenescŭ	—	— —	—.—
Grâu dela Tisa	79	7.45	7 50
Grâu de Pesta	79	7 40	7 45
Grâu de Alba-regală	79	7 45	7.50
Grâu de Bácska	79	7.45	7.40
Grâu ung. de nordŭ	79	7 40	7.45

Sĕminţe vechĭ orĭ neuĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	Preţul per 100 chilgr. până
Sĕcară	——	70—72	5 65	5 90
Orzŭ	Nutreţŭ	60.62	5.80	6 20
„	de vinars	62.64	6 50	7.10
„	de bere	64.66	7.35	8.50
Ovĕsŭ	—	39.41	5.25	5.70
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	—.—	—.—
„	alt soiu	73	4.45	4.65
„	„	—	—.—	—.—
Hirişcă	„	—	5 40	5.75

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	Cursulŭ până
Preţulŭ pe 100 chilograme.			
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	56.—	68.—
—	francesă	—.—	—.—
—			
„	roşiă	52.—	60.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	37.50
Oleu de in		6.75	7.—
Uns. de porc	dela Pesta	—.—	—.—
	dela ţéră	— —	— —
Slănină	svêntată	52.—	53.60
„	afumată	62 —	62.50
Sĕu		32 50	33 —
Prune	din Bosnia în buţĭ	—.—	—.—
„	din Serbia în sacĭ	—.—	—.—
Lictarŭ	slavonŭ nou		
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută		
„	galbină strecurată	——	—.—
Ceară	de Rosenau	116.	117.
Spirtŭ	brutŭ	14.50	14.75
„	Drojdiuţe spirtde	18 50	19.—

Bursa din Bucurescĭ din 14. Martie

Valorĭ	%	se cumpĕră
Rentă română perpetuă 1875	5%	$98.^1/_2$
Renta română amortisabilă	5%	$98^1/_2$
Renta rom (rurale convertite)	6%	$100^1/_2$
Oblig. de statŭ C. F Române	6%	
idem idem	5%	
Imprumutulŭ Stern 1864	7%	
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	
Imprumutulŭ Oraş Bucurescĭ	5%	$87^1/_4$
idem idem din 1884	5%	—
Impr. or. B cu prime Loz. fr. 20	—	58—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	$101.^3/_4$
idem idem	5%	$97.^1/_2$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	$104.^3/_4$
idem idem	6%	103.
idem idem	5%	$94.^3/_4$
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ	5%	$82.^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	235.—
	V. N.	
Banca Nation. ult. div. 78.15	500	992.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	274.—
Naţionala de asig. ult div. 18 lei	200	255.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50	250	
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	
Liceulŭ Sf. George lei	—	
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	
Societ. de Constr. ult. div.	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	
Agio în Bursă	—	0.95
Rubla de hârtie	—	2.67
Banca Nation. a României		
Scompt.	6%	
Avansurĭ pe efecte	7%	
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	101.30
Renta de hârtiă 5%	94.05
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104.75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	126.25
Renta de hârtiă austriacă	82.95
Renta de argintŭ austriacă	83.70
Renta de aurŭ austriacă	111.15
Losurĭ din 1860	140.80
Acţiunile băncei austro-ungare	893.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	308 50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	301.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.70
Napoleon-d'orĭ	$9.62^1/_2$
Mărcĭ 100 imp. germane	59.50
Londra 10 Livres sterlinge	121.95

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 16 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argintŭ românescŭ	„	9.40	„	9.45
Napoleon-d'orĭ	„	9.60	„	9.62
Lire turcescĭ	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ	„	127.—	„	128.—

Discontulŭ — $6^1/_2$—8% pe anŭ.

Cursulŭ losurilorŭ private din 13 Martie.

	cump.	vinde
Basilica	7.70	8.—
Creditŭ	185.75	186.50
Clary 40 fl. m. c.	62.—	62.50
Navig. pe Dunăre	142.—	—.—
Insbruck	26.—	26.50
Keglevich	40.—	41.—
Krakau	22.75	23.50
Laibach	23.25	24.25
Buda	63.—	64.—
Pallffy	62.25	62.75
Crucea roşie austr.	19.10	19.40
dto ung.	12.95	13.—
dto ital.	15.—	13.50
Rudolf	22.—	22.50
Salm	64.75	65.25
Salzburg	26.75	27.50
St. Genois	62.75	63.25
Stanislau	35.50	—.—
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	—.—	160.—
dto 4% 50	77.—	79 —
Waldstein	43.50	44 —
Windischgrätz	58.50	59 —
Sêrbescĭ 3%	34.60	35 —
dto de 10 francĭ	6.—	6 20
Banca h. ung. 4%	106.50	107 —

☛ **Numerele cu data de Duminecă ale „Gazetei Transilvaniei“ se potŭ abona şi separatŭ,** fiindŭ întocmite astfelŭ, încâtŭ pot fi privite ca neatêrnătóre de numerele de peste sĕptĕmână. Pentru ca acestŭ numĕrŭ de Duminecă sĕ pótă pĕtrunde până în colibă, s'a stabilitŭ ca preţŭ de abonamentŭ pe anŭ suma bagatelă **de 2 florinĭ.** In modulŭ acesta se face cu putinţă şi clasei mai lipsite a poporaţiunei, ca sĕ fiă în curentŭ cu cele ce se petrecŭ în patriă şi în afară, şi sĕ aibă o lectură variată, plăcută şi folositóre.

Abonamente separate la numerele de Duminecă cu începere dela 1 Ianuarie 1889 se potŭ face orĭ şi când, taxa abonamentului fiindŭ a se plăti celŭ puţinŭ pe trei lunĭ înainte.

Administraţiunea „Gaz Trans.“

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Tuse nu mai este!

Efectulŭ surprindĕtorŭ alŭ suculŭi de ceapă, raţionalŭ disolvatŭ şi preparatŭ pentru suferinţe de tuse. plumânĭ, de peptŭ şi de gâtŭ se constată în modulŭ celŭ mai strălucitŭ după întrebuinţarea **bonbónelorŭ de ceapă ale lui O. Tietze.** In pachete à 20 şi 40 cr. se află numai la următórele deposite:

In *Braşovŭ* la Franz Kellemen, farmacia la „Biserica Albă“; H. G. Obert, farm. la „Crucea roşiă“; *Depoulŭ principal* în *Kremsier* la farm. F. Krizan.

☛ **Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria I. Gross, în librăria Niculae Ciurcu şi Adolf Albrecht.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter—glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.)

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das **Fabrik-Depôt G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Dinţi artificiali, danturi,

şi reparaturi cu preţuri modeste şi cu deplină garanţiă

se facu la

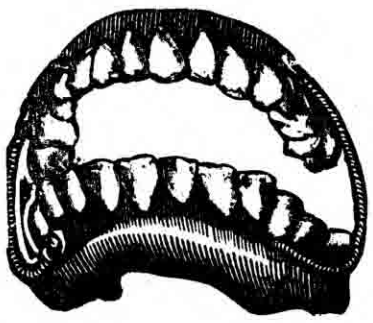

188,10—10

LUDWIG GROSZ

Atelierŭ tecnicŭ pentru dinţi

fondatŭ la 1878.

Buda-Pesta IV., Ungargasse 1, Ecke Hatvanergasse.

Diminéţa dela 9—12. După prânduŭ dela 2—6 óre.

Picăturile de stomachŭ MARIAZELLER,

care lucră escelentŭ în contra tuturorŭ bolelorŭ de stomachŭ.

Schutzmarke.

Neîntrecute pentru lipsa de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţiunea cu mirosŭ greu, umflare (vênturĭ), răgăélă acră, colică, catarŭ de stomachŭ, acrélă, formarea de pétră şi nămăsipŭ, producerea escesivă de flegmă, gălbinare, greaţă şi vomare, durere de capŭ (décă provine dela stomachŭ), cârcei la stomachŭ, constipaţiune séu încuiare, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi băuturĭ, limbricĭ, suferinţe de splină, ficatŭ şi de haemorhoide. — Preţulŭ unei sticle **dinpreună cu prescriereade întrebuinţare 40 cr., sticla îndoitŭ de mare 70 cr.**

Espediţia centrală prin farmacistulŭ

Carl Brady, Kremsier (Moravia.)

Picăturile de stomachŭ Mariazeller nu suntŭ unŭ remediu secretŭ. Părţile conţinĕtóre suntŭ arătate în **prescrierea de întrebuinţare,** ce se află la fie-care sticlă.

Veritabile se află mai în tóte farmaciile.

Avertismentŭ! Picăturile de stomachŭ Mariazeller se falsifică şi se imitéză de multe orĭ. — **Ca semnŭ, că suntŭ veritabile,** servesce învĕlitórea roşiă provĕdută **cu marca de protecţiune de mai susŭ,** şi afară de acésta pe fiecare **prescriere de întrebuinţare,** ce se află la fiecare sticlă, trebue sĕ fie arătatŭ, că acésta s'a tipăritŭ în tipografia D-lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se află: **Braşovŭ,** farmacia *Franz Kellemen,* farmacia la „Biserica Albă". farm. *I. Goos;* farm. *Iul. Hornung;* farmacia *Ferdinand Iekelius;* farm. *K. L. Schuster;* farm. *Heinrich G. Obert;* farm. *Ed. Kugler* la „Higiea": fa m. *G. Iekelius* în Hoszufalu. **Băile Tuşnadŭ:** farmacia *Alex. Dobay.* **Cohalmŭ:** farm. *Ed. Melas,* farmacia *E. Wolff,* **Feldióră:** (Marienburg), farm. *Wil. Schneider.* **Făgăraşŭ:** farm. *v. Bildner,* farm. *Hermann* **Sz. Szt. György:** farm. *Val. Beteg,* farm *Barabás Fer.* 13,52—51

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ţiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Părţile fundamentale

dela

„HUNEDOARA"

le plătesce cu întréga valóre nominală

Cancelaria Negruţŭ

36,3—3 în Gherla—Sz.-ujvár.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ	8 **francĭ.**
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Turnătoria de ferŭ şi fabrica de maşinĭ a lui SCHLICK.

SOCIETATE PE ACŢII ÎN BUDAPESTA

FABRICA ŞI DIRECŢIUNEA: **VI. Aeuss. Waitznerstr. 1696—1699.**

BIROULŬ ÎN ORAŞŬ ŞI DEPOSITULŬ: **VI. Waitznerring 57.**

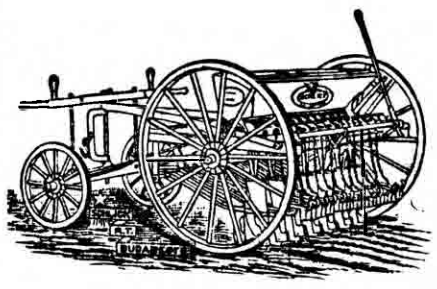

GARNITURĬ DE TREIERATŬ CU VAPORŬ ŞI CU VÊRTEJŬ (GÖPEL).

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 şi 3 fiare.

Maşinĭ de sĕmĕnatŭ în brazdă „HALADAS"

ale lui Schlick.

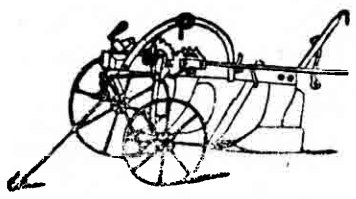

Maşinĭ de sĕmĕnatŭ care împrăştie grăunţele.

Pluguri-Royal patent. ale lui Schlick şi Plnguri originale Vidats cu unŭ fierŭ, unelte agricole, grape, fărîmătorĭ de bulgărĭ, tocătorĭ, tăietorĭ de sfecle, maşinĭ pentru a scóte mustu sfeclelorŭ, sfĕrîmătorĭ de porumbŭ (cucuruzŭ), **morĭ pentru sfărîmatŭ, morĭ pentru curăţitŭ, morĭ pentru măcinatŭ.**

Părţi aparţinĕtóre de tóte sistemele de pluguri pentru reservă ţinemŭ totdéuna în depositŭ.—Preţurile cele mai eftine —Condiţiunĭ de plată favorabile.

Preţurĭ-curente la cerere gratis şi franco.

Observare. Ne onorămŭ a aduce la cunoscinţa p. t. D-lorŭ muşterii, că deşi amŭ mutatŭ partea cea mai mare a birourilorŭ nóstre ce se aflau în Budapesta **VI, Waitzner-Boulevard No. 57,** în etablisementulŭ fabricei nóstre aflătorŭ: **Budapesta, VI., Aeussere Waitznerstrasse Nr. 1696—99,** totuşĭ susţinemŭ în interesulŭ şi pentru comoditatea onor. d-nĭ clienţĭ unŭ birou în oraşŭ, în localitatea de până acum, unde vomŭ ţinea unŭ depositŭ din tóte productele nóstre de obiecte pentru ţidirĭ şi de maşinĭ agricole.

Cu înaltă stimă

8,18—4 Direcţia turnătoriei de ferŭ şi a fabricei de maşinĭ a lui SCHLICK—societate pe acţii.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.